Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го ЖОВТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 29, 1982 No. 206. VOL. LXXXIX.

СЛАВІСТИ ВИСТУПИЛИ НА ЗАХИСТ УГГ

Вашінгтон (УІС „Смолоскип"). — Група американських славістів, які були учасниками 14-ої Конвенції американських славістів 14-17 жовтня 1982 року у Вашінгтоні, звернулася спільним листом до Л. Брежнєва і В. Щербицького з доманганням звільнити членів Української й інших Гельсінкських Груп у СССР. Звернення підписали спонтанно 82 учасники славістичної Конвенції.

Нижче подаємо повний текст звернення у перекладі на українську мову:

„Голові Президії Верховної Ради СССР Леонідові Брежнєву,
Першому Секретареві Комуністичної партії Украіни Володимирові Щербицькому
Звернення

Підписання Гельсінкських угод у серпні 1975 року викликало великі надії у народів Східньої Европи і зокрема серед населення України, яке вірило, що прийшла нова ера миру і пошанування людських і національних прав.

В листопаді 1976 року в Києві група українських патріотів, надіючись одержати для свого народу справедливу частку Гельсінкських обіцянок, створила Українську Громадську Групу сприяння виконанню Гельсінкських Угод.

Хоч громадський комітет, який слідкував, чи уряд дотримується Гельсінкських угод на Україні, діяв відкрито, мирно і згідно з законом, — вже вкоротці його члени були переслідувані, арештовані і ув'язнені. Із 37 членів Української Гельсінкської Групи — 22 ще далі ув'язнені, а шість перебувають на засланні.

Ми, нижчепідписані члени Американської Асоціяції для поширення Славістичних студій, які зібралися на нашій Конвенції 14-17 жовтня 1982 року у Вашінгтоні, апелюємо до вас звільнити з ув'язнення і заслання всіх членів Української Гельсінкської Групи і дозволити їм продовжувати їхню діяльність. Не менш рішучо ми настоюємо, щоб ви звільнили ув'язнених і засланих членів Московської, Литовської, Вірменської і Грузинської Гельсінкських Груп. Дальше ув'язнення Гельсінкських наглядачів підважує недоторканість цілого Гельсінкського процесу і викликає сумнів відносно існуючих зобов'язань Совєтського Союзу".

Ініціятори вислали копії цього звернення також до посольства СССР у Вашінгтоні, до Місії УССР до ОН, Гельсінкської Комісії Конґресу ЗСА, до Міжнародної Амнестії, Міжнародної Гельсінкської Асоціяції, до голови Президії ВР УССР О. Ватченка, голови Ради Міністрів УССР О. Ляшка, голови Верховного Суду УССР О. Якименка, Прокурора УССР Ф. Глуха, до редакцій газет „Радянська Україна" і „Літературна Україна".

МОЛІМСЯ ЗА СТРАЖДАЮЧИХ В УКРАЇНІ

У зв'язку з проголошенням президентом Рональдом Реґеном „Дня Української Гельсінкської Групи" і посиленим переслідуванням украніських дисидентів і діячів в Україні, як також із незавидним становищем українського народу, закликаємо вірних Української Католицької Церкви в ЗСА, щоб у неділю, 7-го листопада 1982 року, просили Всевишнього у своїх молитвах, щоб Господь своєю ласкавістю допоміг страждаючим в Україні й на засланнях витривати у вірі в Бога й вірності нашій Католицькій Церкві й українському народові, припинив їхні страждання і дозволив їм зажити в мирі і свободі та на волі славити Бога і причинитися до збереження і розвитку церковних та національних надбань.

Філядельфія, Стемфорд, Чикаґо,
22 жовтня 1982 року.

† **Стефан**
Архиєпископ-Митрополит

† **Василь**
Єпископ Стемфорду

† **Іннокентій**, ЧСВВ
Чикаґівський Єпископ

† **Роберт**
Єпископ-помічник

ЗАСУДИЛИ ЄВГЕНА АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА

Амстердам (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталася вістка, що влітку 1982 року в Києві відбувся суд над сином відомого українського письменника Бориса Антоненка-Давидовича Євгеном. Це вже третій суд і ув'язнення сина відомого письменника. Його судили, як і попередньо, за кримінальною статтею. Прокурор домагався шість років ув'язнення; суд засудив його на чотири роки.

Про цей суд у Києві поширюють різні чутки, правдивість яких не вдалося перевірити.

Є.Антоненко-Давидович народився в 1952 році. Йому було 19 років, коли його заарештували в 1971 році та засудили на пять років ув'язнення, які він відбував у концтаборі для кримінальних злочинців на Україні. Рік після звільнення він був знову арештований і ув'язнений на один рік (1977-78).

ІНФЛЯЦІЯ СПОВІЛЬНЮЄТЬСЯ

Вашінґтон. — На підставі статистичних даних, ціни зросли у місяці вересні лише на дві десяті відсотка.

Цей відносно малий зріст пояснюють обниженням цін на доми і відсотків на морґеджі. У зв'язку з тим проповідують, що загально інфляція на 1982 рік буде виносити п'ять відсотків, а може і менше, значить буде вона куди менша, як у 1980 і 1981 роках.

Ті статистичні дані опубліковані саме тиждень перед виборами, підсилять політику президента Роналда Реґена, який вже від кількох місяців говорить про те, що його Уряд зламав інфляцію, а країна підготовляється до економічного відродження.

Зовсім інакшої думки є демократи, які підкреслюють, що така мала підвишка цін є ознакою рецесії та більшого безробіття.

У своїх передвиборчих промовах в останніх днях президент Реґен закидає своїм критикам, що вони тенденційно поширюють страх на тему економічної кризи, і просить населення мати трошки терпеливости, для наладнання проблеми безробіття.

Страх перед безробіттям в ЗСА вплинув тепер на відкинення робітниками пропозиції страйку у великій автомобільній фірмі Крайслера в Дітройті. Члени автомобільної юнії переголосували 70 відсотками голосів до 30 не починати тепер страйк, а почати переговори у справі нового контракту щойно з початком наступного року.

ЗЛОЧИННІСТЬ СЕРЕД МОЛОДІ ЗРОСЛА ДО ЕПІДЕМІЇ

Ню Йорк, Н.Й. — Тут відбувається тепер річний конґрес лікарів дитячих недуг на якому головним промовцем був генеральний державний хірурґ д-р Еверет Куп. Він підтвердив факт, що злочинність і насильство серед молоді зросло до стану епідемії і є найбільшою здоровельною проблемою.

Ця злочинність зростає постепенно вже від 1960 року та ніхто не може подати її точної причини.

Куп звернув увагу лікарів дитячих недуг, що тепер буде ще більше випадків злочинности навіть в родинному житті тому, що родина в ЗСА виставлена на велику небезпеку з приводу зростаючого безробіття і захитання моральних засад. Самі лікарі дитячих недуг мають нагоду від наймолодших років слідкувати за розвитком дитини на тлі родинних обставин та запобігти можливості злочинства дітей у відношенні до інших членів родини. Багато дітей, що мають нахил до злочинности пробують самовбивства. Причиною насильства серед молоді є також самотність, брак родинного співжиття і алькоголізм.

Д-р Е.Куп обвинувачує у зрості злочинности серед молоді телевізійні програми та фільми, хоча він не є приклонником цензури. Він радше уважає, що батьки повинні контролювати точніше і уважніше, які програми діти оглядають. Спираючись на даних каліфорнійської комісії для контролі злочинности, д-р Е.Круп, подає, що кожна американська дитина до осягнення 18-го року життя бачить тепер приблизно 18,000 вбивств на екрані. Це призвичаює її так до спроб насильства, що коли зустрічається з ним у житті, не робить воно на неї ніякого враження.

БРЕЖНЄВ КРИТИКУЄ РЕҐЕНА

Москва. — Леонід І. Брежнєв, виступаючи в середу, 27-го жовтня, на зборах військових керівників у Москві, заявив, що З'єднані Стейти Америки „штовхають світ у полум'я ядерної війни". Він також сказав, що Совєтський Союз „зробить все, що в наших силах", щоб нормалізувати відношення з Китаєм.

У промові до біля 500 генералів і представників міністерства оборони в Кремлі, совєтський лідер обвинуватив З'єднані Стейти Америки у провадженні закордонної політики „авантюризму, брутальности і неприхованого еґоїзму".

Можливо дата виступу Брежнєва випадково співпала з 20-ою річницею, коли Нікіта С.Хрущов покорився вимогам президента Джана Ф. Кеннеді забрати совєтські ракети з Куби.

Промова Брежнєва була в більшості присвячена запевненням того, що совєтське керівництво усвідомлює необхідність військової сили і готове приділити цьому необхідні ресурси. Він сказав, що тоді, як Совєтський Союз продовжує виступати за детант, він визнає, що „не тільки слова", але військова сила потрібна для розмов з американською загрозою. Відповідно до того він вимагав схвалення курсу підвищення боєготовости совєтських збройних сил та вдосконалення військової техніки.

Промова Брежнєва ясно вказувала на використання „китайської карти". Місяцями совєтські лідери закликали покінчити з глибоко-закоріненими ідеологічними та територіяльними незгодами, які розділяли Москву і Пекін на протязі двох десятиліть. Після трьохрічної перерви обидві сторони погодилися поновити переговори в Пекіні на початку цього місяця і продовжувати їх в обидвох столицях. Як відомо, перша рунда тих переговорів закінчилась без будь-яких конкретних успіхів.

В УІА відбудеться концерт клясиків

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 31-го жовтня ц.р., о год. 3-ій по полудні відбудеться в Українському Інституті Америки концерт клясиків в якому візьмуть участь молоді концертові сили Ляриса Крупа, піяністка, Ляриса Маґун-Гурин, сопрано і Стефка Назаркевич, деклematорка.

Цей концерт буде першим у серії, що її влаштовують спільно Український Народний Союз і Український Інститут Америки. В дальших пляновані вечори модерного танку, народної і „рок" музики та драми. В подібній серії весною того року відбувалися курси модерного танку, популярної української музики в Північній Америці і американсько-укранського драматичного театру.

Відділ братської діяльности УНС зумів в цей спосіб зібрати гарну групу молодих українців, що зацікавлені у тих мистецьких ділянках і при співпраці Українського Інституту Америки створив можливість їхнього вияву перед українським громадством.

В тому напрямі подуманий і концерт в неділю, 31-го жовтня ц.р. В ньому виступить молода українська піяністка Л.Крупа, яка здобула свій ступінь маґістра музики в консерваторії Пібоді у Балтиморі, а відтак студіювала у майстрів-піяністів в Римі, Ніцці та Зальцбурзі. Вона здобула ряд нагород і стипендій та брала участь як солістка з оркестрами в Італії, Австрії, Канаді та ЗСА. В неділю вона буде грати твори Шуберта, Ліста і Паґаніні-Ліста.

Л. Маґун-Гурин, колишня солістка Оперової компанії Верді в Ню Йорку і філгармонії в Бруклині виконає кілька творів Миколи Лисенка і Станислава Людкевича.

Стефка Назаркевич, яка підготовляється до артистичної кар'єри та вже має за собою участь у п'єсах поза Бродвеєм буде деклямувати „Катерину" Тараса Шевченка.

Після програми плянована перекуска з шампаном, що її покриває вступ в сумі 5 дол.

Переговори поміж СССР і КНР не мали успіху

Пекін, КНР. — Дипломатичні джерела з Пекіну передають, що Китай та Совєтський Союз закінчили першу туру політичних консультацій за останні три роки без найменших познак на якесь порозуміння у важливих питаннях, які розділяють обидві країни.

Але переговори, які почалися 5-го жовтня в Пекіні, відбувалися двічі на тиждень і привели до деякого порозуміння в ділянці поширення контактів в торговельній та культурній ділянках. Відбулося всього шість засідань, в результаті чого домовилися обмінятися спортовими дружинами — по п'ять з кожної країни у наступному році — вперше від 1960 року. Питання обміну в ділянках торгівлі, освіти та інші важливі стратегічні проблеми були відкладені на пізніше і, можливо, до їх обговорення приступлять у другій рунді переговорів, які мають відбутися у Москві при кінці цього року. Точна дата цих переговорів не була встановлена.

Якщо переговори розморозили відносини, то вони, правдоподібно, залишили недоторканим айсберґ стратегічних питань, які перетворили ці дві комуністичні країни у смертельних ворогів і штовхали їх до зближення з Вашінґтоном.

Дипломати вважають, що корінне поліпшення китайсько-совєтських відносин може наступити після терпеливих і обережних переговорів. Пекін поставив свої умови для нормалізації відносин: це вивід совєтських військ з Афганістану, Зовнішньої Монголії та відведення війська від совєтсько-китайського кордону, а також припинення підтримування в'єтнамського війська в Камбоджі. Але заступник міністра закордонних справ Совєтського Союзу Леонід Ільїчов, який керував совєтською делеґацією, відповів, що обговорення відносин Москви з іншими країнами не є властивою темою для китайсько-совєтських розмов. Дипломати сказали також, що Ільїчов попросив китайську сторону відкласти окремі претенсії китайців до того часу, коли будуть узгіднені загальні принципи відносин між тими двома країнами. Ільїчов для прикладу нагадав про китайсько-американські відносини і нормалізацію їх у 1979 році, коли Пекін і Вашінґтон домовилися про певні принципи як базу для взаємовідносин, залишаючи важке питання Тайвану нерозв'язаним.

У світі

ГЕЛЬМУТ ШМІДТ, ЯКИЙ УПРАВЛЯВ Німеччиною на протязі останніх вісьмох років і провадив свою партію соціял-демократів до перемоги у двох попередніх виборах, заявив своїй партії, що він вирішив не виставляти своєї кандидатури на канцлера на виборах наступного року. Таке рішення 63-річний Шмідт оправдує поганим станом здоров'я. „Було б нечесно, — заявив Шмідт групі парляментаристів своєї партії, — старатися на виборах за місце, коли я серйозно побоююся, із-за причин здоров'я, що я зможу служити тільки частину каденції." Це означає кінець певного періоду і збільшує правдоподібність радикалізації соціял-демократів.

ЗГІДНО З АНАЛІЗОМ РОЗВІДКИ У ВАШІНҐТОНІ та НАТО, Іран зосередив свої більші військові сили на двох відтинках кордону з Іраком і готує новий наступ. Припускають, що Іран розпічне наступ одночасно на півдні, в районі Базри, де було відбито іранський наступ у липні, та в гористій місцевості Мандалі, 80 миль на північний схід від Баґдаду, столиці Іраку, де останній наступ закінчився 10-го жовтня.

ВОДОЛАЗИ ВИДОБУЛИ ЗОЛОТІ МОНЕТИ ІЗ залишків військового корабля з ХУІІ століття „Кронан", який був гордістю шведської фльоти, поки він не перевернувся і не вибухнув. Урядові представники думають, що скарб вартістю 150,000 долярів міг належати адміралові Лоренцу Кройцу, головнокомандуючому шведським фльотом, який разом з 800 членами залоги корабля плив на бій проти голляндців. Втрата корабля „Кронан" була катастрофою для Швеції. Ця втрата відкрила вільний шлях голляндцям до пограбування острова Олянд. Одна із 100 знайдених монет — це золотий дукат Карла XI, з 1606 року. Лише ще одна така монета є на світі. Корабель „Кронан" був в той час найбільшим кораблем у світі, його довжина була 178 футів.

ІТАЛІЯ ЗАПРОПОНУВАЛА ЗУСТРІЧ КЕРІВНИКІВ урядів країн Европейського спільного ринку, щоб поновити ідею европейської організаційної, політичної та економічної інтеґрації. Цю ідею запропонували італійці на зустрічі президентів та міністрів закордонних справ Італії та Західньої Німеччини, а потім повторив прем'єр-міністер Джіованні Спадоліні на обіді у президента Карля Карстена і міністра Ганса-Дітріха Ґеншера, коли вони прибули до Італії з офіційною візитою.

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ, ЗАСНОВАНА В Лондоні, організація оборони прав людини, опублікувала на 367 сторінках обширний огляд про політичні ув'язнення, катування та вбивства в 121 країні в 1981 році. Перелік „постійних репресій проти всіх форм незгоди", починаючи з Совєтського Союзу і через Ель Сальвадор, Ґватемалю, Сирію, Іран та інші країни показує вбивства цивільних осіб військовими або спеціяьними офіційно створеними „бриґадами смерти".

ШВЕЦІЯ ВІДКЛИКАЛА ДАЛЬШІ ПОШУКИ за шпигунським підводним човном. Представники міністерства оборони повідомили, що розшуки, виявленого три тижні тому чужинецького підводного човна коло шведської секретної військово-морської бази, припинилися. Це повідомлення зробили саме тоді, як рік тому совєтський підводний човен був захоплений коло іншої шведської секретної бази на півдні Швеції.

В Америці

З БЛИЗЬКИМИ ВИБОРАМИ НА ТЕРЕНІ ЗСА переводять різні опити та аналізи голосуючих. На підставі того доказують, що у передвиборчій кампанії бачиться наявно, що жінки більше підтримують демократів, а чоловіки республіканців. Тим виказується невдоволення жінок політикою президента Р. Реґена.

АҐЕНЦІЯ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ ПОВІДОМИЛА, що розпочалося найбільше досі чищення довкілля Сімур в Індіяні із трійливих відпадків, які там залишилися, із переробки матеріялів. 24 підприємства погодилися заплатити 7,7 мільйона долярів на те, щоб вичистити землю і воду біля фабрики переробок.

РОЗШУКИ ЗА ЗЛОЧИНЦЯМИ ЧИ ЗЛОЧИНЦЕМ, що затруює циянкалієм Тайленол звужуються до щораз меншої кількости підозрілих, як повідомляє поліція в Чикаґо. Тепер увага спрямована на жінку, яка в дні 13-го жовтня ц.р. повернула затроєну пляшечку Тайленолу та подала при тому фальшиве прізвище.

АДВОКАТ АВТОВОГО ПІДПРИЄМЦЯ ДЖАНА ДеЛьореяна, якого арештували в Каліфорнії за торгівлю кокаїною, дійшов до порозуміння зі судовими властями щодо кавції, яку мають заплатити у висоті 5 мільйонів долярів. ДеЛьореян просидів вже 8 днів у в'язниці тому, що треба було знайти забезпечення для так високої кавції.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД РІШИВ, ЩО ФІНАНСОВИЙ прихід Ґордона Лидді від часу його звільнення з тюрми, як одного із головних персонажів „Афери Вотерґейт" мусить бути вплачений на конто 40,000 долярів кари, яка була йому призначена у 1973 році. Суд ствердив, що Лидді від часу звільнення з тюрми заробив „тисячі долярів" своїми доповідями та книжками і зложив ті гроші під різними прізвищами, щоб уникнути заплати кари.

ОДИН ІЗ СВІДКІВ У ТЕПЕРІШНІХ РОЗШУКАХ чи атомові вибухи в Неваді у 1950 роках були причиною численних випадків пістряка в тій околиці, зізнає, що Уряд закинув аналізу молока в стейті Юта, щоб ще більше не страшити його мешканців небезпекою затроєння радієвими відпадками.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИ ПОБОРУ ДО війська, повідомив на пресовій конференції, що на підставі даних Уряду президента Роналда Реґена немає конечної потреби до реєстрації молодих чоловіків до війська в часі миру. На тій підставі організація проти побору переконує, що не можна карати тих, які не реєструються до військової служби.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ЙОРК ГЮ КЕРІ повідомив, що стейт буде мати недобір в тому році в сумі 579 мільйонів долярів. У зв'язку з тим існує можливість, що за три місяці стейт Ню Йорк буде позичати гроші, щоби заплатити свої біжучі рахунки.

КЕВИНА МАЛКЕЙҐІ, ГОЛОВНОГО СВІДКА у розправі проти двох американських аґентів розвідки, які допомагали терористам в Лівії, знайшли цього тижня мертвим біля лісової колиби у стейті Вірджінія. Наразі поліція робить дослідження, що було причиною смерти тому, що не було ніяких познак насильства.

ВИСОКІ ШКОЛИ В ЗСА СТОЯТЬ ПЕРЕД ВЕЛИКИМИ проблемами із зменшенням фондів на стипендії, а рівночасно із зменшенням зацікавлення освітою в загальному, що помітне в останніх часах. Вперше від довгих років потреба фінансової допомоги для студентів є куди більша, як фонди якими університети розпоряджають.

Син жертвує на УНІГУ в пам'ять батька

Кеймбридж, Масс.(ФКУ). — Д-р Зенон Е. Когут пожертвував на фонд українських студій в Гарвардському університеті 1,000 долярів в пам'ять свого батька Івана Когута.

Бл. п. Іван Когут народився 4-го липня 1904 року в Янові біля Львова, помер 3-го грудня 1981 року у Філядельфії, Па., де проживав приїхавши з Німеччини в 1952 році.

Іван Когут по фаху був столярем. Одружений з Теодозією Пастушак. Їхній син д-р Зенон Когут закінчив вищу освіту докторатом в Пенсильванійському університеті. Він — історик, довголітній співпрацівник УНІГУ, рецензент ГУС (Гарвардські Українські Студії), з досвідом викладача, адміністратора, наукового дослідника, редактора наукових публікацій.

Д-р Когут підготовляє до друку обширну працю про руйнування Гетьманщини (1763-1786), ставлячи як предмет дослідів і студій загарбування неросійських земель та інтеґрування їх в російській імперії.

Тепер він є головним редактором „Американської бібліографії для слов'янських і східньоевропейських студій". Бібліографія виходить спільно з американським т-вом АААСС і Конґресовою бібліотекою.

ВІДЗНАЧАТЬ 25-РІЧЧЯ СМЕРТИ СЛ. П. Л. РЕБЕТА

Ню Йорк, Н.Й. — В суботу, 30-го жовтня ц.р., Президія ЗП УГВР і Політична Рада ОУН-з влаштовують о год. 6-ій вечора в залі Пластового Дому при 144 Другій авеню вечір, присвячений пам'яті сл.п. Лева Ребета, на який запрошують ширше громадянство. У програмі доповідь ред. Анатолія Камінського на тему: „Лев Ребет у кризових ситуаціях нашої доби", читання уривків із „Теорії нації" Л. Ребета у виконанні Олеся Лабуньки і художнє слово Надії Світличної. Вечір відкриє Роман Борковський.

Колюмбія відмовляється від влаштування футбольних чемпіонатів

Боґота, Колюмбія. — Президент Колюмії Белісаріо Бетанкур повідомив, що його країна не буде місцем проведення в 1986 році світового чемпіонату з футболу. Економічні труднощі країни та брак часу задовільнити „екстраваґантні" вимоги Міжнародної Федерації Футбольних Союзів (ФІФА) змусили президента прийняти таке рішення.

„Ми охороняємо народне добро тому, що ми знаємо: марновитрачання є непростиме. Я об'являю моїм співгромадянам, що світовий чемпіонат з футболу в 1986 році не відбудеться в Колюмбії", — заявив президент Бетанкур на закінення свого виступу по колюмбійському радіо і телебаченні.

Найправдоподібнішими країнами, які можуть заступити Колюмбію, вважають Бразилію, Канаду або ЗСА.

У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗНИКНЕННЯМ ВАЖЛИВИХ політичних діячів у Сан Сальвадорі уряд ЗСА виделеґував туди заступника секретаря Департаменту оборони Фреда Ікле, щоб остерегти на місці уряд Сан Сальвадору, що ЗСА не буде давати ніякої військової допомоги, якщо в тій країні не респектуватимуть людських прав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Порядкуючий чинник

Драматична, може дещо й патетична 20-хвилинна промова нового ливанського президента Аміна Ґемаєля на пленумі Генеральної Асамблеї ОН 18-го жовтня ц. р. мала радше реторичний, маніфестаційний і репрезентаційний характер. Його апель до всіх членських країн ОН, щоб вони допомогли його батьківщині, маленькій арабській державі Ливанові, відзискати свою суверенність, загирену в десятирічній громадянській війні та наїзді чужих збройних ватаг (Ізраїль, Сирія й терористична Палестинська Визвольна Організації, яка зробила собі з Ливану випадову базу для війни проти Ізраїля), – той виступ Ґемаєля не мав великого реально-політичного значення. Схвалення Генеральною Асамблеєю, що продовжується термін перебування в Ливані міжнародного війська (СССР і Польща „стрималися" від голосування, бож їм залежить на хаосі, а не замиренні) — був також маловажний, бо ЗСА, Франція і Італія могли тримати там свої військові частини й без дозволу О Н. Щоб дістати справжню, реальну і конкретну допомогу для заведення миру і ладу в Ливані та щоб відбудувати поруйноване тамошнє господарство, Ґемаєль звернувся до єдиної у теперішній міжнародній ситуації порядкуючої сили, якою є З'єднані Стейти.

Після багатогодинних нарад з президентом Реґеном, державним секретарем Джорджем Шулцом і секретарем військових справ Каспером Вайнберґером речник Білого Дому, ствердивши надзвичайно приязний і згідливий характер тих розмов, підкреслив, що це щойно початок „дуже делікатної дразливої і складної справи", якою є заведення миру і спокою в Ливані. Таку завуальовану дипломатичну фразу можна б перекласти на більш зрозумілу мову: щоби завести мир на Близькому Сході за пляном президента Реґена, треба не тільки спонукати Сирію, щоби забрала своє 40,000 військо, й Ізраїль, щоб відкликав свою 80,000-ну армію з Ливану, та щоб виселити роззброєних дальших кругло 8,000 палестинських воїнів, але треба щонайголовніше — дістати згоду від Ізраїля, щоб він вирікся окупованих ним у війні 1967 року арабських земель (колишнього йорданського західнього берега Йордану і смуги Ґази) і щоб там дозволити поселитися колишнів втікачам з Палестини, яка стала територією Ізраїля, — палестинцям, і дозволити їм — створити рід федерації з Йорданією.

Головною перешкодою для заведення такого миру на Близькому Сході є тепер насправді Ізраїль. Максималізм його прем'єра Менахема Беґіна більше подобається ізраїльському суспільству, як реалізм його опозиції. Тому ізраїльський парлямент знову схвалив „вотум довір'я" Беґінові, який відкинув мировий плян Реґена і відмовляється звернути арабам землі на правому березі Йордану та в смузі Ґази. Беґін наполягає, щоб між Ізраїлем і Ливаном підписати подібний мировий договір, як його підписано у березні 1979 року у Кемп Дейвиді між Ізраїлем і Єгиптом. Але Ізраїль прагне опертися в Ливані на тамошній „приватній міліції" ливанської християнської „Фалянґи", коли президент Ґемаєль правильно вважає, що єдиною збройною силою в Ливані має бути державна армія і поліція.

Максималізм і непоступливість Менахема Беґіна — це найбільша перешкода для здійснення мирового пляну щодо Близького Сходу, який здобув собі прихильність усього арабського світу. Ґемаєль знає, що тільки Америка має змогу вплинути на зміну ізраїльської політики. Це вимагатиме довгого часу, і тому Ґемаєль радий би, щоб міжнародне військо залишилося в Ливані аж до повного заведення там миру і спокою. Читаємо, що вже й Великобританія, Бельгія і Греція погодилися доповнити американсько-італійсько-французький військовий континґент у Ливані. Реґен не хоче вживати — бодай покищо — драстичних засобів натиску на Ізраїль, він волів це робити поволі, поступово. Але впертість і непоступливість Беґіна може довести до міжнародної ізоляції Ізраїля і до застосування супроти тієї країни Америкою таких засобів (припинення достави зброї), які присилують відхід Беґіна від влади. Єдиним порядкуючим чинником у світі є тепер ЗСА.

ЛІДЕРИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ В КОНҐРЕСІ заявили в понеділок, що вони ставитимуть опір всяким діям відносно соціяльного забезпечення на післявиборчій сесії, яка почнеться 29-го листопада, але головну акцію відкладуть до нового Конгресу. Зареаґувавши на повідомлення, що президент Роналд Реґен плянує ґрунтовно переглянути програму соціяльного забезпечення на наступній сесії Конгресу, речник Конґресу Томас Р. О'Ніл, лідер демократів, Джім Райт з Тексасу і Томас С. Фолі з Вашінґтону заявили, що вони почнуть діяти, але не тепер, а в 1983 році.

У КАЛІФОРНІЇ ВИБОРИ МОЖУТЬ ЗАКІНЧИТИСЯ вибором першого в історії ЗСА чорного губернатора, посадника Лос Анджелесу Тома Бредлі. Хто б не переміг у цих виборах: демократ Том Бредлі чи його республіканський опонент, генеральний прокуратор стейту Джордж Девкмеджіян, новий губернатор разом з перемогою дістане важкі обов'язки зарадити швидкозростаючому дефіцитові, який, згідно з оцінками економістів, може осягнути цього року 500 мільйонів долярів.

Іван Кедрин

ЗАГРОЗА ДЛЯ ІСНУВАННЯ СКВУ

Один з найвидатніших українських діячів у Канаді Леонід Філь (до речі, голова 30-ої Конвенції УНСоюзу) помістив у торонтонському „Вільному Шляху" з 16-го жовтня 1982 року статтю п. з. „Екзекутива теперішнього УККА проти СКВУ", що її — з уваги на преважливу заторкнену там проблему — передрукувала і „Свобода" з 23-го жовтня ц. р. Річ іде про заходи теперішнього проводу УККА, посталого з „XIII Конґресу українців у ЗСА", щоб 1) змінити обраний на Третьому Світовому Конґресі Вільних Українців склад репрезентації американської України, — що не вдалося, бо на Президії Секретаріяту СКВУ з 27-го червня 1981 року рішено залишити, згідно із статутом СКВУ, такий склад, як його обрав Третій Світовий Конґрес; 2) пертрактувати в цій справі з Президією Комітету Українців Канади (КУК) що, — за слушним твердженням п. Філя, — значило б втягати українську громаду в Канаді в жалюгідні внутрішні суперечки американсько-української громади; і 3) репрезентувати американську Україну на 4-му Світовому Коґресі Вільних Українців теперішнім складом УККА.

Л. Філь правильно й логічно звертає увагу, що це не була б ніяка репрезентація зорганізованої української громади в Америці, якщо б там не було УНСоюзу, Українського Братського Союзу, „Провидіння", Союзу Українок Америки, Пласту, комбатантського світу, додаймо і Спілки Українських Журналістів Америки, й усіх тих інших організацій, які перевели сецесію з залі пленарних засідань XIII Конґресу.

Однак у кінцевих висновках Леоніда Філя знаходимо уступ, який не зовсім ясний та який породжує сумнів, якщо його інтерпретувати так, що все одно чи буде згода на терені українського суспільства в Америці чи не буде тієї згоди, — треба скликати 4-ий Світовий Конґрес Вільних Українців у Торонто, як це вже рішено й проголошено. У статті Л. Філя читаємо: „...Погано, що через конфлікт в УККА не може відбутися сесія Секретаріяту СКВУ. Але якщо цього конфлікту не полагодиться в найкоротшому часі, то тоді на теперішню Президію Секретаріяту СКВУ, вибрану одноголосно на III Конґресі СКВУ, спадає обов'язок поробити всі заходи, щоб IV Конґрес відбувся на терені Канади в статутом передбаченому терміні. Якщо українська громада ЗСА воліє воювати між собою, то хай зорганізована громада Канади при співучасті інших країн докладе зусиль, щоб IV Конґрес СКВУ був належно підготований і щоб він відбувся..."

Чи ми маємо це розуміти так, що 4-ий СКВУ має відбутися обов'язково й незалежно від відносин в українському суспільстві Америки та, можливо, і без його репрезентації? Або, в іншій інтерпретації, чи треба обов'язково скликати СКВУ з виключенням теперішнього УККА, себто з виключенням організацій Визвольного Фронту? В одному й другому випадку — це не був би повний і достойний Світовий Конґрес Вільних Українців, який дотепер був і має надалі бути маніфестацією всієї без винятку самостійницької української громади у діяспорі.

В одному і другому випадку такий — наперекір усім обставинам — скликаний Світовий Конґрес був би конґресом „карловатим", не відповідав би своїм завданням і став би — за всією вірогідністю — тереном такої внутрішньої колотнечі, яка поклала б край взагалі Світовим Конґресам Українців і Секретаріятові СКВУ.

Автор цих рядків звертав уже увагу у своїх попередніх заввагах на сторінках „Свободи", що поки не буде заведений внутрішній лад в українській громаді в Америці 4-го Світового Конґресу Вільних Українців скликати не можна, бо в теперішніх обставинах грозило би на ньому проявлення внутрішньої ворожнечі, що заперечило б місії одностайної протисовєтської і протикомуністичної маніфестації і демонстрації вільного українства.

Статут і постанови Секретаріяту СКВУ — це не Євангелія, і не можна конвульсійно триматися їх, якщо вони не відповідають існуючим обставинам, потрібним для гідного переведення 4-го СКВУ. Статут і постанови схвалюють люди і люди можуть їх змінювати. Відповідальність одноголосно обраного теперішнього Секретаріяту СКВУ вимагає, щоб відкласти термін нового СКВУ аж до часу, коли можна буде конґрес перевести сумісно з його місією і його завданнями. Л. Філь має стовідсоткову рацію, коли він дивується українській громаді в ЗСА, що вона не в силі поладнати своїх внутрішніх суперечок згідно з вимогами української рації, в даному випадку — під кутом необхідного фронту на протисовєтському і протикомуністичному відтинку. Він має стовідсоткову рацію, коли обурюється, що існує в декого інтенція перенести внутрішню распрю української громади в ЗСА на терен Канади і вплутати туди й КУК. Але він не має рації, коли каже, що треба за всяку ціну — per fas et nefas, скликати 4-ий СКВУ навіть тоді, якщо українська громада в Америці не поладнає своїх внутрішніх суперечок і буде, як тепер, розбита.

Це розбиття української

(Продовження на ст. 6)

Макар Дуда

Така геніяльна ідея!

Все це сталося так просто, що я і досі не можу простити собі, чому я не перший додумався до такого геніяльного вирішення складної проблеми нашого майбутнього. Справа йдеться про будівництво. І не просто, а з великої літери, — про будівництво „найпередовішого у світі" комуністичного суспільства. Дарма, що мовиться ніби про мале...

Геніяльні відкриття, як правило, з'являються несподівано і падають на наші голови, як сніг улітку. Або як яблуко, що вдарилось об голову Ньютона і підказало закон земного тяжіння. Тому то ми вельми вдячні редакторові московської „Литературной газеты" О. Чаковському, який у числі за 15-те вересня вмістив невеличкого розміром листа якогось громадянина з міста Донецька. На жаль, помістив він його чомусь у нижньому правому куточку 13-ої сторінки дрібненьким шрифтом, — нонпареллю, не втямивши, що такі епохальні твори треба публікувати на першій сторінці і друкувати великими літерами — цицером або ренатою.

Слово чести — це не жарт, а справжнє откровення, крик наболілої душі.

Читаємо і здригаємось від почуттів:

„Неможливо спокійно дивитись, — з болем у серці пише товариш Мальцев, — як, одержавши ключі від нової квартири, новосельці починають тут же здирати зі стін недоброякісні шпалери і обклеювати кімнати заново на свій смак.

Скільки добра летить на вітер! Хочу внести пропозицію, яка, на мій погляд, дозволить трохи пом'якшити дефіцит паперу і дасть велику економію засобів. Мені думається, що квартири повинні здаватись в експлуатацію без шпалерів. Вибрати їх, купити, наклеїти — справа новосельців, які, повторюю, переважно всі займаються цим, але вже після будівельників".

Як живий свідок і особисто потерпілий від совєтського будівництва, я зовсім рішуче підтверджую вболівання громадянина Мальцева, бо, запевняю вас, сам зривав оті шпалери по всіх кімнатах. Та хіба тільки шпалери! Боже мій, серце кров'ю обливалось і гіркі сльози виступали на очах, коли я побачив, що являла собою квартира, ключі до якої мені врочисто вручили наші доблесні будівельники. Як же ж не плакати, коли ці бідолахи так уже старалися, щоб воно стояло й не падало, а нічогісінько у них не виходило. Хіба справа у шпалерах? А двері, вікна? А підлога? Стеля? Ванна? Унітаз?

Рука моя вільно пролазила під дверима. Кватирки не відчинялись. Паркет під ногами вигравав, як клявіші на ксилофоні. Тинк на стелі загрозливо пухирився. Кахлі у ванній кімнаті обсипались на підлогу. Крани не закручувались...

Нам пощастило: нещасних випадків у нашій сім'ї не трапилося. А сусіда постраждав з першого ж заходу до туалету. Необачний сів, — і як воно зветься, — унітаз хитнувся, впав і... Карету швидкої допомоги викликали.

Тож я насмілююся розвинути геніяльну ідею тов. Мальцева і „Литературной газеты" додатковими пропозиціями. Не обмежуватись на шпалерах! Не спинятись на першому кроці! Підняти думку на принципову височінь! Повести широку кампанію, як правильно закликає ініціятор руху, за економію засобів, за повну реконструкцію будівельної справи!

Повторюючи за тов. Мальцевим і редактором „Литгазеты" тов. Чаковським, який таким чином на сторінках своєї газети закликає до всенародного руху за славним почином Мальцева — „в ім'я торжества здорового розуму", — як сказано там, ми висуваємо пропозицію:

Усі квартири повинні здаватися в експлуатацію не тільки без шпалерів, але й без вікон і дверей, не мазані й не білені, не вимощені ні паркетом, ні кахлями. Хай будуть самі стіни. І ключі. Навіщо, питаєте, якщо нема дверей? Без ключів не буде святкового настрою у новосельця, розумієте?

Хай будуть урочисті промови. Представники місцевої влади. Кореспонденти газет і телебачення та радіо. Фото і кінооператори. І в газетах — великі статті. Тепер бо стільки паперу буде заощаджено, що тов. Чаковському буде на чому друкувати ще й не такі статті.

Лише ставлю одну умову. Власне, поправку. Шпалери — грець з ними, хай новосельці самі бідкаються, де їх купити. А от дерево на вікна, двері, паркет, шибки, кахлі, всякі причандалля до ванни та туалету, будь-ласка віддайте новосельцям. Якщо ви не здатні до пуття щось робити — дайте людям. Хай роблять на свій смак. І протензій ніяких не буде.

Ви уявляєте, що далі буде? Як писалося на прапорах партії: „З іскри спалахне полум'я"! Самі трудящі стануть будувати собі житла, в якому шпалери не будуть обриватись, двері і вікна щільно причинятимуться, стеля на голову не падатиме, паркет не буде під ногами торохтіти й унітаз не хитатиметься під вами; а далі геніяльна ідея Мальцева і Чаковського пошириться понад паркет та унітаз на всі галузі соціялістичного будівництва в СССР!

Яка буде радість! Бо скільки ж то років будується бідолашній соціялізм! Дехто навіть з високих урядових трибун оповіщав, що

(Продовження на ст. 6)

Борис Ямінський

БЕЗРОБІТТЯ — ПРОБЛЕМА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЇ

На протязі останніх десяти років світова економія з високих вершин впала в глибоку кризу-рецесію, яку тепер уже порівнюють із великою економічною кризою 1929 року. Одним із виявів цієї кризи є безробіття. Якраз у вересні цього року безробіття в Америці підвищилося на понад 10 відсотків і майже 11 мільйонів американців є сьогодні без праці. Це в ЗСА найгірший стан у ділянці затруднення за понад 40 років.

Американська економія має великий вплив на економію у Західній Европі, і тому також у цій частині світу люди дуже потерпають, щоб не лишитися без праці. Фахівці і звичайний робітник ставлять щораз частіше питання, як могло дійти до такої кризи. Зі світової економії знаємо, що завжди після часів високої і доброї коньюнктури приходили часи рецесії. Але теперішня рецесія занадто сильна, щоб пояснити її тільки тим „природним" ходом економії.

Причини глибші і їх не так легко знайти. Тому, що в теперішній кризі найбільше потерпіла сталева індустрія, можна прийти до висновку, що країни індустріялізованого світу самі завинили в занепаді якраз цієї індустрії. Вони роками будували сталеві фабрики в нерозвинутих країнах Третього світу, і ці країни тепер, з огляду на те, що їхній робітник значно менше заробляє, ніж в індустріяльних країнах, можуть продавати сталеві продукти за дуже низьку ціну. Поза тим у часі коньюнктури продукція всюди так збільшилася, що врешті-решт вона мусіла дійти до кульмінаційної точки. І ось тепер, коли продукцію мусять знову зменшувати, багатьох робітників, що їх прийняли до праці під час коньюнктури, звільнюють з праці. Але збільшенню безробіття також сприяла досконаліша технологія, чимраз кращі машини, бо, маючи такі машини, можна собі заощадити велике число робітників.

Сьогодні багато міркується над рецептами, як розв'язати проблему безробіття якраз тому, що безробіття створює численні інші проблеми: „армія безробітних" творитиме нові „армії безробітних", бо безробітна людина не має фінансових засобів закуповувати всі неконечно потрібні продукти „індустрії консуму", що їх вона купувала б, працюючи. І так витворюється т. зв. „зачароване коло" безробіття, що творить нове безробіття. Також більше молодих людей не можуть дістати праці в такий час кризи, і молодь через це не раз входить у кримінальну сферу.

Виявилося, що тільки вся держава, цілий народ в дусі солідарности може допомогти розв'язати цього роду проблему. Тому рецепти консервативних політиків, які базуються на капіталістичних принципах т. зв. „Ґаєр енд фаєр" — сильніший перемагає, а слабшому ніхто не допоможе, — виявилися непридатними. Ані американський Президент, ані англійський прем'єр Марґарет Тачер, яка подібна в її економічній політиці до політики економічної американського Президента, не можуть покищо розв'язати цю трудну проблему. Якраз у Англії і ЗСА знаходимо найвище безробіття. Тому, на мою думку, без державного впливу і без державної підтримки не можна буде вилікувати цю хворобу безробіття.

Австрія і Швайцарія показали, що це можливе в певній мірі. Правда, що також ці країни сьогодні мають більше людей, які не працюють, як це було перед кількома роками. Але 2,5 відсотка безробіття тут не творить ще такої небезпеки для цілої державної економії, як понад 10 відсотків безробітних, наприклад, у ЗСА. В Австрії уряд рішив підтримати сталеву індустрію великими сумами грошей, щоб не треба було звільняти робітників з праці. Це оплачується, бо вміжчасі сталева індустрія може зробити спробу перевести свою продукцію на нові продукти, на які є попит. В околицях, де фабрики мусіли перестати продукувати, уряд підтримує всі спроби побудувати і пустити в рух нові фабрики, щоб у тих околицях не панувало безробіття.

Безробіття, очевидно, загрожує не тільки сталеварам. З огляду на те, наприклад, що чимраз більше молодих людей іде на студії, — тяжче й тяжче знайти працю для людей з освітою, і це тоді, коли у таких ремеслах, як шевство, кравецтво та в інших відчувається брак ремісників молодшої ґенерації.

Реасумуючи, можна сказати, що ніхто не має патенту, як розв'язати проблему безробіття, але я схильний твердити, що тільки державна підтримка — тобто солідарність усіх горожан країни, допоможе поволі дійти знову до економічної коньюнктури. До виявів цієї солідарности належить у великій мірі також принцип кожному старатися купувати тільки продукти своєї країни навіть тоді, коли вони часом дорожчі за імпортовані продукти. Цим такий покупець-споживач може врятувати навіть свою працю.

Андрій Качор

60-РІЧЧЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

(В день Першого Листопада присвячую пам'яті О. Навроцького, П. Постолюка і Л. Лепкого)

I

З початком 1922 року на книгарських полицях Західньої України появився календар „Червоної Калини" на 1922 рік, що його видала „Червона Калина", кооператива з обмеженою порукою у Львові. Календар був друкований в Жовкві, в друкарні оо. Василіян, 1922.

На першій сторінці календаря, тобто в наголовному листку, видруковано було дуже вимовне на ті часи мотто цього нового видавництва, а саме:

„А ми тую червону калину підіймемо,
А ми нашу славну Україну, гей, розвеселимо"...

Цим календарем почалася славна видавнича діяльність „Червоної Калини", 60-річчя якої варто відмітити.

• • •

Редактором перших видань „Червоної Калини" був старшина УСС і УГА Роман Купчинський. У цьому першому календарі (він тепер є у вільному світі „білим круком") замість вступного слова маємо знаменний вірш Р. Купчинського „Хто вас бодрить?". Вірш написаний ще за української державности у Жмеринці, 1919 року, коли Українська Галицька Армія борсалася в „чотирикутнику смерти". Вірш починається словами:

Хто вас бодрить, ви, хворі, босі й голі,
Незнаної Республіки Лицарство?!
Хто каже вам кервавитися в полі,
Або іти крізь муки та злидарство,
І в шпиталях кінчити дні недолі?!
Хто каже вам...

І далі автор у тому ж вірші дає відповідь на це питання:

...Самі ви бодритесь!
Ваш рідний край, як Агар на пустині
Шукає вам цілющої води!
На вас завзявся світ увесь,
Та в нього ви не ждете милостині!
Ні, не підете, як ішли діди
Вклонятися чи Вавелю, чи Крémлю.
Але на місці рабства та біди
Збудуєте самі Свобідну землю!

Перша стаття в календарі Дм. П(алієва) п. н. „На шляху до волі" — це наче підсумок нашого минулого і дороговказ на майбутнє, а разом і покажчик напряму діяльности нового видавництва. Він пише: „...Ми збудилися зі сну вікового надовго перед війною. Ідея нашої самостійности почала щойно вкорінюватися глибоко в наші душі. Почала, — бо вкорінитися прийшлося їй вже серед гуку гармат, моря крови й пожеж наших осель; кожна жертва за чужі інтереси відкривала нам очі на дійсність. І рівночасно творилася нова ідеологія народу, могутніла, ширшала й вкінці вилилася в цей всенародний порив, що на ім'я йому — Перший Листопад 1918 року...

...У темну бурхливу осінню ніч понісся від Сяну по Збруч і Карпати могутній клич волі. Проснувся велетень-народ і впімнувся за своє право... Та не настав ще був час братерства народів, пошанування прав людини та її волі. Пішла борня на життя і смерть... А далі прийшов відворот: Хирів, Самбір, Дрогобич, Стрий, Станиславів, Ніжнів, Бучач, Бібрка-Перемишляни, Бережани, Чортків, Жовква-Камінка, Золочів, Тернопіль, Теребовля. Ось криваві шляхи тої страшної боротьби... хто ж із вас, стрільців, не тямить трикутника того останнього клаптика землі між Чортковом, Заліщиками і Збручем?!

...І сталося чудо! Остання спроба, останній бій... Ви гналися вперед нестримним ходом. Ваша ціль ломила кожний опір ворога, як повінь... Котилася та могутня лявіна доти, доки на дорозі побіди не станула розпучлива дійсність. Брак муніції... Замовкли кріси, скоростріли, гармати... Остався стрілець з порожнім крісом і багнетом. І з ним пустився він в далеку мандрівку, на незнані шляхи широкої України. Прийшли великі дні слави, похід на Київ! Кому ж з вас не сипали квітів під ноги?...Проскурів, Жмеринка, Винниця, Немирів, Житомир, Фастів і Київ. А вздовж оцього шляху лунав новий клич: „Через Київ дорога до Львова!"

...Розгорілася боротьба на два фронти. Довкола вороги: поляки, большевики, денікінці і... новий найгрізніший ворог — сама природа. Мариво страшної пошести. Ціла армія в конвульсійній аґонії... Горда Армія улягла невмолимій судьбі...Хто ж з вас, стрільці, не переживав цього? Чаша горя, що прийшлося вам випити, була повна по береги. І ви випили її до останку, бо це була перша наша спроба на кривавому шляху до Волі Золотої...

Ви промостили цей шлях, а за вами підуть майбутні покоління нестримним походом вперед!"

А далі в цьому першому календарі „Червоної Калини" були статті, вірші, оповід [illegible], спомини про ці славні дні боротьби та дні упокорення. Згадки про цих лицарів, що впали на полі бою і про тих, що гинули в таборах полонених...

Перший календар „Червоної Калини" був покажчиком і інформатором нашої боротьби за свою державність і водночас інформатором для української громади про напрям видавничої діяльности нового видавництва.

• • •

Осип Навроцький, поручник Українських Січових Стрільців, сотник Української Галицької Армії, відтак іменований екзильним урядом УНР майором, головний директор кооперативи „Червона Калина" у Львові, оповідав мені, що думка заснувати таке видавництво зродилася в Легіоні Українських Січових Стрільців ще в 1915 році, в Карпатах. Одначе до реалізації цього задуму прийшло аж по закінченні наших визвольних змагань.

Так якось склалося, що у Львові опинилася найбільш активна група колишніх старшин УСС і Київських Січових Стрільців. І вони восени 1920 року створили підпільну Українську Військову Організацію (відому відтак УВО). Начальна Команда УВО розвинула не тільки політичну, але і видавничу діяльність. З її ініціятиви появився двотижневик „Заграва", відновлено місячний журнал „Літературно-Науковий Вісник", а також відродилася думка про військово-історичне видавництво у формі кооперативи.

(Продовження буде)

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

ч. 12 ЖОВТЕНЬ 1982 р.

КАМПАНІЯ ПРИЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ МУЗЕЮ ДАЛА ДОБРІ НАСЛІДКИ

Від часу заснування Музею кількість його членів зростає. За останні три роки від 200 до 220 осіб приєднувалося щороку. Очевидно кожного року Український Музей втрачав кількадесят своїх членів: одні умирали, інші „забували" внести свій щорічний внесок (хто не заплатив свого річного внеску, не рахувався членом у даному році).

У кінці 1981 року Український Музей мав 865 індивідуальних членів і 68 „спеціяльних", якими є відділи Союзу Українок Америки (з річним внеском 100 дол.).

Весною 1982 року Управа Музею розгорнула інтенсивну кампанію за поширення своєї членської бази. Листи до українців в Америці розсилали члени Управи і співробітники Музею та добровольці. На цю кампанію Музей дістав фінансову допомогу в сумі 5,830 дол. від американської фундації Стерлінга Клярка, одне з завдань якої — допомагати музеям рости і розвиватися.

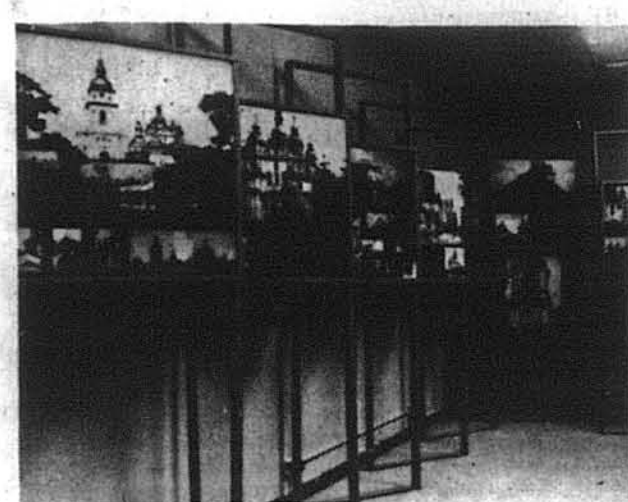
У наслідок цієї весняної кампанії членами Музею стало 304 особи. Ще перед початком кампанії до Музею приєдналося 49 осіб, отже в 1982 членство Музею збільшилося на 353 особи. Кампанія ще не закінчилася, друга її фаза буде проведена восени.

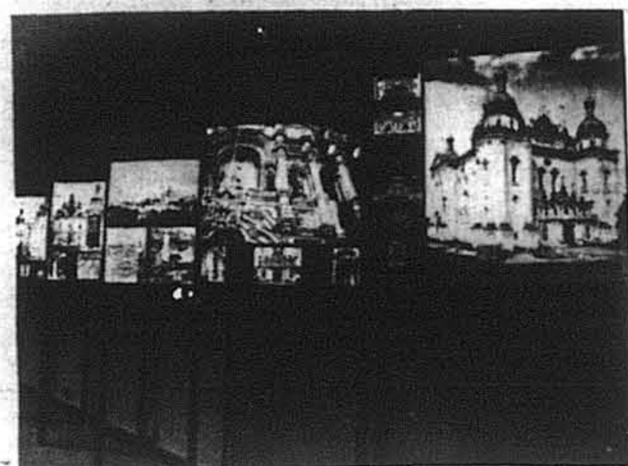
Вітаємо цей позитивний відгук українських громадян. Зокрема висловлюємо признання тим нашим землякам, які живуть далеко від Ню Йорку і мало хто з них особисто відвідує наш Музей. Проте ці українці виявили стільки зрозуміння потреби існування українського музею в світовій столиці, що вирішили підтримувати його своїми щорічними внесками. Це доводить, що в українській громаді в Америці є чимало людей, які вміють думати не лише про свої льокальні потреби, але й про всенаціональні завдання.

Утримування музею на відповідному професійному рівні - це коштовна справа. Тільки державні народи можуть собі дозволити творити музеї, інститути, доми культури поза своєю країною. Існування і розвиток Українського Музею в Ню Йорку завдяки підтримці кількох тисяч українців, емігрантів та їх нащадків, це унікальне явище, яке викликає подив інших народів, воно теж повинно наповняти нас почуттям самопошани.

Б.Ц.

ВІДВІДУЙТЕ ВИСТАВКУ „ВТРАЧЕНІ АРХІТЕКТУРНІ ПАМ'ЯТКИ КИЄВА"

Загальний вид виставки „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва". На фотографіях — церкви, собори і монастирі, що були зруйновані в 1930-их роках.

ЛЮБОВ ВОЛИНЕЦЬ — НОВИЙ СПІВРОБІТНИК МУЗЕЮ

Любов Волинець, один з найактивніших добровольців Музею, від часу його заснування в 1976 році, і член Управи, від 21-го вересня працює в Музеї як керівник освітнього відділу і відповідальна за етнографічні колекції і виставки.

Л.Волинець, як доброволець, керувала освітніми програмами Музею, викладала на курсах вишивання, робила численні доповіді про Музей і на різні теми, пов'язані з українським народнім мистецтвом. Вона навчилася вишивати ще в народній школі і відтоді цікавиться українською вишивкою. Закінчила Гантер Коледж у Ню Йорку і дістала ступінь магістра бібліотекарства у Колюмбійському Університеті. В роках 1961 - 69 працювала в слов'янському відділі Ню-Йоркської Публічної Бібліотеки. Знайомство з багатою літературою з української етнографії розпалило її інтерес у цій ділянці. Останніми роками викладала дисципліни з українознавства в Академії св. Юра в Ню Йорку.

УЖЕ П'ЯТИЙ РІК ПРИ МУЗЕЇ ДІЮТЬ КУРСИ

7-го жовтня почався в Музеї „учбовий рік": працюють курси різьби по дереву і вишивання.

Різьбу викладає Іван Симчик, допомагає Роман Косенко. Можуть учитися діти від 12 років і дорослі. Вишивання викладає Люба Волинець.

У грудні відбуватимуться курси роблення різдвяних прикрас.

Іван Симчик учить деревoff різьби.

ПРАЦЮВАЛИ В МУЗЕЇ ВЛІТКУ

Наталя Майстренко фотографувала об'єкти етнографічної колекції, допомагала в канцелярії; під час вікендів чергувала в залях.

Марія Яримович влітку працювала в канцелярії, допомагала адміністративному директорові Дарії Байко; під час вікендів чергувала в залях. Восени приходить до Музею раз на тиждень.

УКРАЇНСЬКІ АРТИСТИ — УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЄВІ

Видатні українські артисти виступлять без винагороди у концерті, що відбудеться 14-го листопада о 3-ій год. дня у Ню Йорку в приміщенні Ню Йоркського Університиту, Eisner and Lubin Auditorium, 566 La Guardia Place (біля Вашінгтон Сквер Парку). Після концерту буде товариська зустріч.

Мета концерту — придбання фондів для Музею.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ МАЄ КОМП'ЮТЕР

Останніми роками комп'ютери в американських музеях і бібліотеках значно полегшують працю персонала. Нині і Український Музей має комп'ютер. Це заслуга Олександра Тишовницького, фінансиста за фахом, члена Екзекутиви Музею і скарбника. На придбання комп'ютера він дав особисту пожертву, а його фірма дала „matching fund".

Комп'ютер сприятиме праці Музею в кількох ділянках. Наприклад, за допомогою комп'ютера персоналові Музею легше буде співпрацювати з членами Музею: комп'ютер буде „стежити" кому прийшов час відновляти членство, буде друкувати наліпки з адресами. Комп'ютер буде використаний у веденні фінансів, а пізніше і в роботі з колекціями. Тут він допоможе швидше діставати інформацію про певні об'єкти. Наприклад, можна буде „спитати" комп'ютера: „Які маємо вишиті сорочки з Київщини?" Комп'ютер, в який раніше була вкладена інформація з каталогу про об'єкти етнографічної колекції, повідомить — які саме є сорочки і де вони переховуються в Музеї.

УКРАЇНСЬКІ ПРОФЕСІОНАЛИ ДОПОМАГАЮТЬ МУЗЕЄВІ

Член Музею Яромир Кіндрачук з Аллентавну, Па., безплатно приготував фінансовий звіт Музею, потрібний для подання заяви на дотацію від федерального уряду. Його праця заощадила Музеєві кількасот долярів. Крім того, він подарував Музеєві калькулятор, вартістю близько 250 дол. Я.Кіндрачук працює фінансово-податковим фахівцем у велекій фінансово обліковій фірмі.

В іншому місці на цій сторінці ми пишемо про заслугу Олександра Тишовницького у придбанні для Музею комп'ютера. Треба відзначити, що Я.Кіндрачук і О.Тишовницький — це молоді українські професіонали, які дістали освіту в Америці і тепер посідають відповідальні посади в американських компаніях. Водночас вони не забувають своїх обов'язків в українській громаді, включаються в працю наших установ і жертвенно їм допомагають.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ ДІСТАВ ФІНАНСОВУ ДОПОМОГУ ВІД ВАШІНҐТОНУ

Федеральна установа — Institute of Museum Service — повідомила Український Музей, що на рік, який починається від жовтня ц.р., він дістане 20,000 дол. на поточну працю. Минулого року Музей дістав від цієї установи 15,393 дол.

КУПУЙТЕ В МУЗЕЙНІЙ КРАМНИЦІ - ОРИГІНАЛЬНИЙ ДЕРЕВОРИТ АНДРІЯ МАДАЯ

Андрій Мадай — „Мадонна". Дереворити власноручно підписані автором. Наклад — 150 штук. Розмір 10 1/2 х 10 1/2 ін. Ціна 30 дол., з них 20 дол. мистець призначив Музеєві, отже їх можна відтягти від суми оподаткування.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИСТАВОК

Виставка „Українська іміграція в Америці" має відкритися в другій половині 1983 року. Куратор виставки — Ігор Зєлик, професор соціології в Сетон-Голл Університеті, Н.Дж.

Розпочато працю над підготовкою виставки, що покаже розгром України в 1930-их роках: масовий голод, знищення Української Автокефальної Православної Церкви, придушування української науки і культури, знищення української інтелігенції. Куратор виставки — Джеймс Мейс, науковий співробітник Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету.

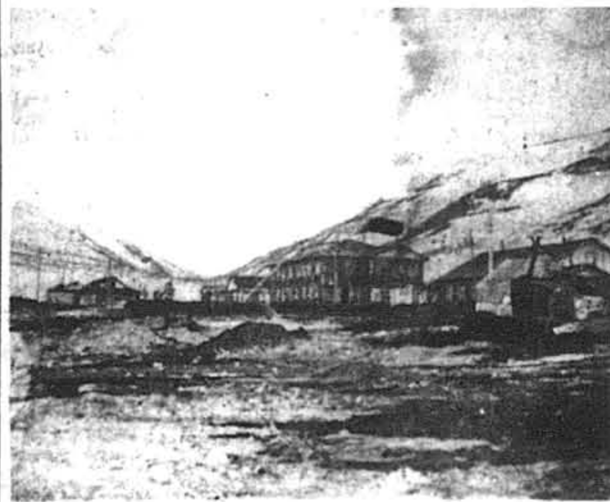
21-го вересня д-р Дж. Мейс зустрівся з директором Музею і представниками Екзекутиви. Обговорено основні напрямні виставки і висловлено побажання налагодити співпрацю з українськими установами в Америці і Канаді з метою позичення матеріялу для виставки, яка має відкритися в другій половині 1984 року.

СИҐНАЛІЗАЦІЯ ОХОРОНИ В МУЗЕЇ

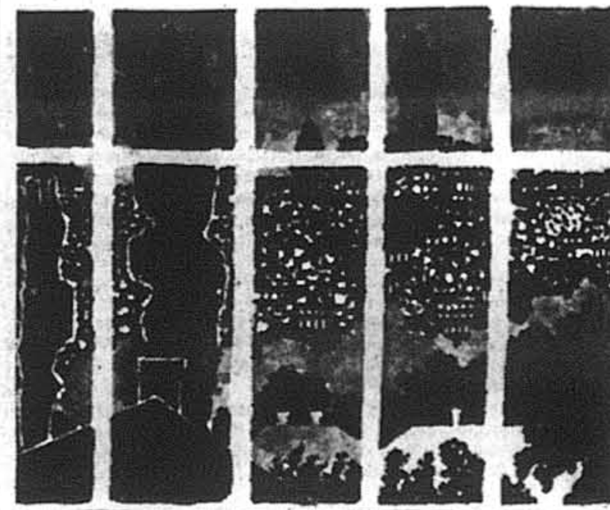
У Музеї поставлено сиґналізацію охорони (alarm system) проти грабіжників. Якщо злочинці намагатимуться вломитися до Музею вдень чи вночі, сиґнал буде поданий до поліції. На екрані, уставленому в канцелярії Музею, видно людину, що натискує дзвінок коло вхідних дверей на першому поверсі.

КОЛЕКЦІЯ ФОТОГРАФІЙ МУЗЕЮ ЗБАГАЧУЄТЬСЯ

Табір примусової праці у Норільську в Сибіру за полярним колом. Там перебувало багато українців. Фото 1936 року.

Малюнок художника Моренича (Семенихина) з вікна камери ч. 73 в Харківському Центральному Допрі ч. 1 (на Холодній горі) влітку 1927 року. Цей малюнок український кооператор Артем Дражевський, що був ув'язнений у цій камері, передав родині.

НОВІ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

(від 1-го квітня до 31-го серпня 1982)

Допомагаючі члени (100 дол. щорічно): Стейт Ню Йорк — Б.Біраковський, В. і М.Івасютини, М. і З.Кулиничі, К.Кучма, Й.Сидор. Інші стейти — О.Гелемей (Н.Дж.), П.Крицькі (Вирдж. Айлендс), Д-р З. і О. Мельники (Огайо), П. і О. Пясецькі (Масс.), О. і Л. Савків (Кон.)

Члени-родини (50 дол. щорічно): Коннектікат — Б. і М. Антонишини, І. і Р. Гайда, М. і Х. Мельники, Б. і Р. Покори, О. і О. Тишовницькі.

Ню Джерзі — Д-р М. і д-р Л.Олесницькі, І. і Р.Савчини, Ю. і О.Храневичі.

Ню Йорк Стейт — Д-р В. і С. Барон, Г. і Н. Бучай, І. і С. Винники, Г. і Д. Гаврищі, А. Гонч, А. і Т. Камінські, д-р З. Куцьо, С. і О. Макаренки, Ю. і М. Сливки. Інші стейти — Я. і С. Жмуркевичі (Пенс.), Н. і М. Кольцьо (Огайо), Р. і В. Крейді (Огайо), Ю. і М. Проціки (Іллиной), О. і М. Тарнавські (Пенс.), О. і М. Шеківики (Кал.).

Звичайні члени (25 дол. щорічно): Вірджінія — І. Котлярчук, Б.Таран, Р. Ференцевич. Іллиной — О. Атановський, М.Кікцьо, Р. Ріпецька, О.Ткачук, А.Фединський. Коннектикат — М. Баланний, І. Вальницький, Л.Вучек, Я.Горячун, Я. Гура, В.Ґіна, о. Б. Кінь, А.Мерещак, Т.Пеленська, С.Стасишин, Л.Фіцалович, В.Хлебович, А. Шаркевич-Федеркевич, Л.Шумигора, К.Якимів. Мічіґен — М. Константин, І.Лісікевич, В. Осадчук, М.Пацлавська, В. Тхір, В.Цетенко. Ню Джерзі — М.Березовський, Т. Богданська, Л.Вальчук, Л. Вільсон, О.Ґолчук, М.Граб, З.Гой, Н.Денисик, О.Кедринський, Н.Клапішак, Л. Лапичак, І.Ленчук, С.Олесницька, о. А.Партикевич, Ю.Попель, О. Якубович. Ню Йорк Стейт — У.Балабан, В.Балко, А.Берчук, О. Борачок, Д.Вайдлер, М. Варшона, О.Василик, І.Вербицька, О.Ґлют, Л.Ґураль, Т.Дурбак, О.Зазуля, М.Заліпський, І.Зубаль, П.Карпів, О.Керницька, Ю.Кобзяр, В.Критський, О. Ламорть, о. Л.Мудрий, З. М'ягкий, А.Пінько, Д.Пушка, д-р Р.Рак, Я.Сидорак, Х.Соневицька, М.Сосяк, В. Туркало, О.Федірко, Ю. Шустик, д-р О.Якубович, О. Ярух. Огайо — д-р Л.Балтарович, В.Дучинський, о. С.Зарічний, В.Тимків, Пенсильванія — М.Белбак, А. Вайда, І.Дуда, М.Качмарчик, М.Кіндрачук, Н.Котович, К.Курман, Ю. Поліщук, Дж.Цап. Інші стейти — О.Бурбан (Техсас), О. Гончарів-Вос III (Кал.), О. Добчанська (Мериленд), В. Задорецький (Мериленд), О.Кестл (Міссурі), д-р М. Кучмак (Джорджія), С.Мазяр (Кал.), О.Пал (Флорида), Ю.Саєвич (Вашингтон, Д.Ц.), Ю.Семчишин (Джорджія), З.Сохор (Масс.), Я. Турко-Бодрок (Масс.).

Студенти і пенсіонери (10 дол. щорічно): Іллиной — Р.Залуцький, Т.Кікцьо, О. Лебедович, М.Маланюк, І. Павліш, М.Примак. Коннектикат — М.Бієнвеню, І. Гриневич, С.Домінґез, Б. Козак, І.Кукіль, Р.Лапіка, О.Лупа, В.Мерещак, М.Панкевич, І.Рудик, Ф.Савечка, В.Сивак, Д.Юрчишин, І. Юрчишин, Я.Яхницька, Й. Яхницький. Массачузетс — М.Калецька, А.Кокошка, В.Мічован, М.Турко. Мішіґен — М.Голуб, С.Зубаль, Ф.Кульчицька, Є.Мадич. Ню Джерзі — М. Білас, В. Грибик, Е. Грицай, Е. Грубський, М. Дорошенко, Т.Дурбак, Е.Кейбіда, Л.Кузик, О.Кузик, Р. Кухта, М.Леськів, Р.Мороз-Єндрас, О.Островський, В. Петришин, О.Пітьо, М.Ромах, Л.Савойка, В. Сенежак Р.Согор, А.Тиха, С.Ховзун, П.Цап, О.Цап. Ню Йорк Стейт — В.Балабан, І.Бишко, І.Благітка, Р.Вергун, І. Волянська, Г.Гарасименко, Г.Гринишин, Г.Гунзе, І.Десак, В.Дзюба, І.Жовнір, М. Жук, О.Залеський, М.Зизюк, М.Квас, М. Кицей-Форд, М.Кіндзерська, П. Кисіль, К.Клюфас, П.Коганик, Ю.Кравець, М.Кравчук, Е.Криса, Д.Кулинич, О.Кулицький, О.Куницька, Я.Курдидик, М.Курчак, О. Курчак, О.Лашкевич, М. Лігач, М.Луців, К. Луцишин, В.Магун, О.Мекквейд, М.Мелета, д-р В.Михайлів, д-р А.Мірошниченко, З.Мосійчук, С.Нагірна, І.Нанасси, С.Небожинський, П.Німировський, М.Пастушенко, М.Палюх, П.Підстригач, Л.Пічак, Т.Прокопов, М.Рікет, В.Сокіл, Я.Ставнича, М.Царик, А.Цьвях, Я.Черевко, С.Чорнодольська, Б.Шафран, В.Юрченко, В.Яремішин. Пенсильванія — Ю.Бережницький, Н.Вайда, З.Гаранчук, А. Двораківська, І.Желим, Т. Когут, С.Пунда, І.Сольдессен, Л.Татомир, Я.Татомир, М.Фідорак, Р.Швед, Флорида — д-р В.Галіян, Б.Дейчаківський, О.Дмитрів, Я.Козарук, Г.Мартинів, З.Питляр.

Інші стейти — А.Гувер (Кал.), М.Дубровська (Мериленд), В.Задорецька-Леджер (Мериленд), І.Івахів (Колорадо), О.Качор (Індіяна), д-р В.Комаринська (Техсас), Я.Кришталович (Огайо), М.Петрович (Огайо), І.Садовий (Індіяна), М. Семчишин (Вірджінія), Б. Шарий (Кентакі), О.Тишовницький (Кал.).

Від початку квітня до кінця серпня ц.р. приєдналося до Українського Музею 10 допомагаючих членів (одиниць або родин), 23 родини, 102 звичайні члени і 141 пенсіонери або студенти. Разом — 304 особи.

Адреса Музею: 203 Second Avenue New York, N.Y. 10003. Tel. (212) 228-0110
Музей відкритий від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої год. по полудні.

ВИДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
Редагує Комісія Преси і Публікацій
Адреса: 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Зустріч з Миллисент Фенвик

Миллисент Фенвик, кандидат Республіканської партії на пост сентора від стейту Ню Джерзі, зустрілася зі стейтовою Республіканською спадщиною групою у залі правничої школи університету Сітон Голл у неділю, 17-го жовтня.

Миллисент Фенвик

Після завваг на тему її телевізійних виступів в останніх двох днях М.Фенвик відкрила сесію запитів і відповідей.

Питання: Що ви думаєте про питання людських прав для осіб, які прибувають до ЗСА з інших країн?

Відповідь: Я запізналася з питанням прав людини і політики за часів Гітлера. Трактування людей, якого допускався уряд Гітлера було жахливе. В 1945—1946 роках я довідалася, що деякі американські громадяни були позбавлені людських прав. Я була переконана, що уряд повинен бути справедливий. Я зрозуміла також, що громадяни повинні слідкувати за поступуванням їхнього уряду. Тому я включилася в акції груп громадянських прав меншинних груп.

У 1975 році я поїхала до Совєтського Союзу, в тому самому році, коли президент Джералд Форд підписав Гельсінкські домовлення. Тоді ж до Совєтського Союзу поїхали 19 членів Палати Репрезентантів. У Ленінграді я і конгресмен Ейтс були призначені до комітету для студіювання порушення людських прав в Совєтському Союзі. Обслуга готелі, де ми мешкали, складалася із шпигунів, але все таки деяким особам вдалося вночі зустрінутися з нами і повідомити про їхні справи й порушення людських прав. Ми подивляли їхню відвагу, бо про них, напевно, донесуть совєтським урядовим особам. На це ті люди відповіли: „Ми чуємося безпечно, тому, що вони знають, що ви знаєте про цю зустріч". Я почувалася немов на кораблі, з якого я не могла кинути потопаючим рятунковий пояс. До того ж я не могла спрямувати на них, потопаючих, промінь світла.

Потім ми поїхали до Москви і Ялти. Нас відвідала молода жінка. До сьогодні мене переслідує її жахливий вигляд. Вона показала мені фотографію свою і свого чоловіка, якого заарештувала поліція, і просила мене інтервеніювати. Я запитала її, коли була зроблена фотографія, бо вона виглядала на ній молодо. Це було перед чотирма місяцями. Чотири місяці смутку, журби і поневірення зробили з неї стару жінку. Її лице я бачу перед собою дотепер.

Після повороту з СССР я допомогла створити Конгресову Комісію безпеки і співробітництва в Европі. Я бажала, щоб виконна влада стала також частиною цієї комісії. Ця Комісія перевела багато переслухань, в деяких з них брали участь такі люди як В.Буковський і Амальрик... Я стрінула колишнього в'язня з „психушки", якого там так жорстоко тортурували хемічними препаратами, що він тільки після двох років прийшов до себе. Я сконтактувалася з американськими й британськими психіятричними товариствами і звернула їм увагу на зловживання психіятрією в СССР для політичних цілей. У висліді цього совєтські психіятрічні зловживання осудив міжнародний конґрес на Гаваях.

Ми знаємо, що мусімо протестувати, ми мусімо писати листи до амбасадора Добриніна. Запевняю вас, що тих листів не викидають до коша і не іґнорують, бо совєтські урядовці турбуються своєю кар'єрою і пересилають ті листи до уваги своїх зверхників.

Питання: Що ви думаєте про Мадридську конференцію, яка продовжуватиме свої наради 9-го листопада, і чи варто брати в ній участь?

Відповідь: Конференція має свою вартість. Наш амбасадор на цій конференції Мекс Кампелман є дуже чинний. Я з ним тримаю контакт, ми часто листуємося. Всі держави, які підписали Гельсінкський договір, почують там про совєтські порушення. Совєтів осудять держави, які підписали Гельсінкський договір. Шість осіб, які демонстрували за мир у Москві, були ув'язнені. Під час Беоґрадської конференції я мусіла домагатися приватної авдієнції зі совєтським делеґатом і передала йому список ув'язнених активістів за людські права в СССР. Під час Мадридської конференції амбасадор Кампелман публічно оголосив список активістів за людські права і це мало позитивні наслідки.

Тепер ми займемо становище відносно Польщі. Я обзнайомлююся з текстом промов Мекса Кампелмана. Події останніх 10 днів будуть предметом виступів у Мадриді, як наприклад, смерть молодого юнака. Ми не знаємо, яка доля Я.Куроня.

П.: Які старання треба зробити, щоб етнічні групи брали більшу участь у американському політичному житті?

В.: Всі американці є добрі. В моїм розумінні американці, народжені в Америці, і новоприбулі є рівні. Всі громадяни повинні користувати однаковою пошаною. Всі американці повинні бути зацікавлені в політиці, повинні бути зацікавлені в політиці, повинні брати участь у пекучих справах. Клопоти виринають тому, що замало людей включається в політичне життя. Повідомляйте ваших репрезентантів що ви про них думаєте, і що ви думаєте про різні справи.

П.: Яке ваше становище до прав людини?

В.: Ви знаєте моє становище. Я перша, що боронить права людини. Ви повинні протестувати проти наших (американських) порушень людських прав. Один майор у місті Атланта, Джордія, зареаґував на бажання Ку Клакс Клену організувати демонстрацію словами: „Ваше констуційне право — протестувати, не погоджуватися, але протестувати в мирний спосіб", і я є горда за того майора. Було б дуже небезпечно відступати від цього права.

Я була членом одної пацифістської групи, яка стосувала вимки в гуманітарному трактуванні в'язнів. Я з неї виступила, бо я не погоджувалася із таким становищем, що одночасно можемо бути гуманітарними, але робити вимки в тій справі.

П.: Що ви думаєте про санкції проти польського і совєтського урядів?

В.: Ми повинні бути дуже рішучі в наших санкціях проти польського уряду. Ми не повинні платити за їхні борги, поки вони не звільнять Леха Валенсу і не леґалізують „Солідарність". Ми повинні впливати на наших союзників, щоб вони підтримали нас в тих санкціях, бо якщо вони не підтримають нас, то ці санкції будуть безуспішні. Якщо лише ЗСА вживуть санкції, то наш промисел понесе втрати: ми втратимо працю і гроші, а інша країна, напри[redacted], Франція, буде продавати вироби технології СССР. Совєти радіють з різниць думок поміж ЗСА і їхніми союзниками.

На закінчення зустрічі М. Фенвик сказала, що вона зможе допомогти етнічним групам, якщо вони будуть тримати з нею контакт. „Тримайте зв'язок з моїм бюром, ви можете співпрацювати з моїм зв'язковим для етнічних справ. Потрібно, щоб ви були в контакті телефоном, листами. Для кандидата дуже важливо знати, які справи цікавлять людей".

Зустріч закінчилася розмовами окремих осіб з М. Фенвик і спільними знімками з нею.

Українська делеґація на зустрічі складалася з таких осіб: А. Кейбіда, Мирон Леськів, Люба Остапяк, Франк Мартин, Божена і Ігор Ольшанівські.

Божена Ольшанівська

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ПРИВІТ УЧАСНИКАМ XXV ШАХОВОЇ ОЛІМПІЯДИ ЧОМУ ВІДСУТНЯ ДРУЖИНА УКРАЇНИ ?

Під такими наголовками буде розповсюджена летючка в російській мові між учасниками, глядачами й журналістами на 25-ій Шаховій олімпіяді, що проходитиме цього місяця в м. Люцерн, Швайцарія. Копію летючки одержав від видавця „Шахи в Україні" — Ю.Семенюка з Европи шаховий майстер ФІДЕ, найвизначніший шахіст УСВТ „Ч Січ" д-р О. Попович.

У тексті летючки, між іншим, є подані такі факти: „Фолкльор і археологічні розкопи стверджують, що в Київському і Галицько-Волинському князівствах на території сучасної України вже в IX столітті шахова гра, принесена сюди з Персії, тішалася великою популярністю. У Московській Руси з тією грою познайомилися 500 років пізніше...

Після підписання в 1654 році рівноправного союзу між Україною і Московським царством, котре Росією почали називати від 1721 року, деспотичні царі своїм великодержавним цілям підчинили і історію українського народу, перечеркуючи його існування. Національно-визвольна боротьба українців продовжувалася століттями... Переємники минувшого, російські нацисти КПСС продовжують, усучаснюють царську політику русифікації і експлуатації поневолених народів СССР.

Тому на еміґрації знаходяться мільйони українців. На чужині в Німеччині помер киівлянин Е.Боголюбов, який двократно змагався з А.Альохіним за шахову корону. Далеко від рідної України в Ленінграді, проживає друга після чешки Вєри Менчик чемпіонка світу Людмила Руденко. У Франції помер А.Селезнев, чемпіон України 1927 року. Його „35 шахових етюди" ще в 1919 році видав в Берліні чемпіон світу д-р Е.Ляскер. У Канаді знаходиться проф. Ф.Богатирчук, чемпіон СССР 1927 року і України 1937 року...

В Українській ССР начислюється десять міжнародних шахових ґросмайстрів: Марта Літинська, О.Білявський, Й. Дорфман, Г.Кузьмин, А.Михальчишин, С. Палатник, І.Платонов, О. Романишин, В.Савон і В.Тукмаков, декілька десятків міжнародних і національних майстрів, коло двох мільйонів шахістів. Із п'яти ґросмайстрів світу шахової композиції два українці — Ф Бондаренко і В.Руденко. І хоча Україна являється нібито суверенним членом ООН, їм не дозволено виступати на міжнародній арені від імени своєї Української республіки, обороняти її шахову честь. Цю повну колоніяльну залежність шахової України від Москви, використування шахових талантів національних республік СССР для прославлювання в співаному державному гимні Великої Русі потверджує видання історії шахової гри на українських землях від часу Київського князівства до Української ССР, і на еміграції не друкованими органами фізичної культури і спорту на Батьківщині, а одним українським політичним біженцем на чужині."

Подібні летючки і протести повинні публікувати українці в усіх тих містах вільного світу, в яких відбуваються міжнародні гри в різних ділянках спорту з участю збірних дружин СССР.

НОВІ УСПІХИ ОЛЕКСАНДРА БІЛЯВСЬКОГО

У днях від 6-го до 25-го вересня ц.р., в Москві відбувся Міжзональний турнір за першість світу, в якому міжнародний ґросмайстер, українець зі Львова, Олександер Білявський закваліфікувався на змагання претендентів за чемпіонат світу. З 13-ти можливих Олександер здобув 8,5 точок, завдяки яким зайняв друге місце і право на участь у змаганнях претендентів.

29-річний О.Білявський вже кілька років входить в до світової шахової еліти. Про це свідчить його висока кваліфікація Ело, одна з найкращих у світі. Але такий успіх Олександер осягнув вперше. Шаховим тренером Олександра є відомий у Львові В.Карт. Секундантами Олександра в цьому турнірі були Йосип Дорфман і З.Міньковський. Кінцевий показник табелі ігор: 1. Каспаров 10 точок; Білявський 8,5; 3—4. Андерсон і Таль по 8; 5—6. Ґарсія і Геллер по 7,5, 7. Мурей — 6,5; 8—9. Крістіянсен і Сакс по 6; 10. Велимирович 5,5; 11—12. Ван дер Віль і Георгіу по 5; 13. Родріґас 4,5; 14. Кінтерос 3.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

СПИСОК ч. 2 травень-серпень 1982 р.

Щиро вітаємо достойних меценатів Фундації Українського Вільного Університету (УВУ), які в часі від травня до серпня цього року стали меценатами Фундації УВУ, або більшими жертвами доповнили свій даток.

Щиро вітаємо пана Миколу Поповича з Канади, який до сьогодні на свій ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД (ПСФ) при Фундації УВУ зложив понад 5,000.00 дол. Щиро вітаємо: Український Народний Союз і Український Братський Союз, які ЩОРІЧНО спонзорують стипендії для молодих українських студентів через Фундацію УВУ. Рівнож щиро вітаємо нових меценатів: Панство Миколу і Ірену Ракуш, і мґр Дмитра Бобеляка.

Нам надзвичайно приємно привітати нових членів добродіїв: Пана Григорія Джуру, з Канади; мґр Христю Кузій; Д-р Василя Зарічного; Д-р Ірину Ґребеняк; Паню Параскевію Витвицьку, та десятки нових членів Фундації УВУ і сотні постійних і нових жертводавців на українську вільну науку через Фундацію УВУ.

ПОДАЄМО УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ ДРУГИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФУНДАЦІЮ УВУ.
(травень - серпень 1982)

Попович, Микола 1,105.00 (5,105.00).
Бобеляк, Дмитро 1,000.00 (1,205.00)
Український Народний Союз, 1,000.00 (4,500.00);
Ракуш, Микола 905.00 (1,005.00);
Витвицька, Параскевія 500.00;
Джура, Григорій (Канада); 500.00;
Український Братський Союз 500.00 (2,100.00);

По 200.00 зложили: мґр. Козій, Іван і Христина; Преосвященний Владика Митрополит Мстислав (850.00); Макар, Володимир (110.00) дол.; (310.00);

По 105.00 зложили: мґр. Блаженко, Христина (705.00); Д-р Зарічний, Василь (530.00); Іваницький, Роман і Лена; Кладочний, Михайло; Німець, Павло (305.00); Кухта, Роман (1,105.000; Інж. Ратич, Олег Тарас і Д-р Іванна (305.00); Савечка, Филимон (405.00); Д-р Цимбала Богдан;

По 100.00 зложили Балабан, Володимир і Галина (300.00); Д-р Граб, Роман; Д-р Гребенюк, Ірена (550.00); Гук, Стефан; Кротюк, Марія; Лучканич, Іван; О'Нілл, Таня; Прегар, Микола; Соболь, Роман і Корнеля; Бачинський, Володимир (95.00); Станецький, Іван (60.00); о. Грабець, Володимир (60.00); Дубас Анна (55.00);

По 50.00 зложили: Байлак, Роман і Анна; Д-р Бернадин, Ярослав і Стефанія, (350.00) Вомпель, Осип Роман; Ґулак, Василь; Ґураль, Василь; Д-р Жарський, Едвард і Дарія; Ковінко, Володимир; Лозинський, Григорій і Наталія; Мельник, Семен; Д-р. Модрицький, Мирослав і Гелен (250.00); Новак, Юрій; Оренчук, Володимир і Ярослава; Паньків, Юліян; Садовський, Микола; Українська Федеральна Кредитова Кооператива в Балтиморі Мд. (250.00); Юзенів, Михайло і Олександра; С.П.С. Норт Америка; Юрченко, Валентина; Черненко, Василь (40.00) Ходонович, Дмитро 35.00;

По 30.00 зложили: мґр. Воронка, Василь (300.00); Зубаль, Стефан і Марія; Інж. Кух, Володимир і мґр. Надія; Д-р Ничай, Стефан (280.00); мґр Оберишин, Ярослав і Галина; Цимбала, Стефан і Евгенія; мґр Яременко, Антін (330.00); д-р Яблонський, Стефан і Ярослава 28.00 (403.00);

По 25.00 дол. зложили: Д-р Болюх, Мирон; Бздир, Василь; Бігун, Ярослав і Богданна, Біскупська, Марія; Боднаренко, Павло і Евдокія; Веремчук, Юрій; Гаврилюк, Марія; Герман, Ярослав і Лариса; Гімка, Павло і Гаррієт; Гнідий, Володимир; Д-р Година, Володимир; Д-р Гойдиш, Володимир і Дарія; Голитяк-Галик, мол. Степан і Анна; Грибец, Остап і Анна; Грицак, Петро і Ріа М.; Денисенко, Катерина; Деркач, Юрій; Еадс, Мельвін і Елеонора; Жмуркевич, Ярослав і Стефанія; Задойний, Стефан; Липецький, Іван; мґр. Кравс, Стефан; Карабін, Петро і Туула; Проф. Карк, Іван і Нона (325.00); Карпяк, Марія; Качмарик, Іван і Соня; Качмарська, Ольга; Кіцьо, Михайло і Анна; Д-р. Кіндрат, Іван; Козак, Ярослав і Калина; Кузишин, Микола; о. Липин, Петро; Д-р Пужницький, Олександер; Макух, Андрій, Маланчук, Степан; Марчуха, Петро і Анна; Михайлів, Володимир; Д-р. Мичковський, Мирослав і Анна; Д-р. Мовчан, Юрій і Олена; Д-р. Мостович, Леонід і Оксана; Николишин, Галина; Новак, Ірена; Новак, Петро; Панків, Михайло; Д-р. Перейма, С.; Петрущак,, Ярослав; Пінео, Анна; Присяжнюк, Ярема і Стефанія; Прокопов, Теодор і Ґеорґіна; Д-р. Процик, Юрій; Пясецькі, Петро і Оксана; Д-р. Риплянський, Анатоль; Савка, Роман і Лариса; Свідан, Текля (750.00); Семенина, Володимир; Стадник, Стефан; Стахів, Денис і Міра; Тащук, Богдан; Тимчук, Олександер; Турянський, Евген; Тучковський, Дмитро і Анна; Д-р. Юркевич, Евстахій і Марія; Яровенко, Вадим і Марія; Д-р. Шебунчак Богдан і Д-р. Софія; Шевченко, Василь; Інж. Тишовницький, Омелян Михайло і Інж. Олена 21.00;

По 20.00 дол. зложили: Бабій, Василь; Бойчук, Петро і Христина; Джура, Юрій, (1,120.00) (Канада); Кашуба, Стефан; Кузьмович, Стефан, (320.00); мґр. Онишкевич, Ілля; о. Ткачук, Іван і Ірена;

По 15.00 дол. зложили: Андроняк, Павло; Бабій Зенон; Д-р Барусевич, Микола і Софія; Бас, Розалія; Брезден, Зенон і Стефанія; Бойко, Федір; Бульба, Микола і Лідія; Буцяк, Марія; Ванчук, Іван; Войчак, Юрій І.; Воробець, Теодор; Гаджевич, Маркіян; Ганушевський, Ольга і Стефан; Герасим, Володимир; Головко, Олександер; Грицай, Петро і Зеня; Ґельнер, Йосиф; Ґерманський, Андрій і Марія; Данилюк, Володимир і Марія; Д-р Дицьо, Юрій і Д-р. Марія; Добош, Лавренц; Добрянський, Мирон; Дребич, Михайло; Дуда, Іван; Ермолович, Стефанія; Запутович, Роман і Віра; Зизюк, Микола; Каліновська, Соня; Катрук, Володимир і Антоніна; Кецман, Дмитро; Кікцьо, Теодор; Інж. Ігор Кмета і Д-р. Надія Теребус-Кмета; Кавач, Василь; Кондзьолка, Евген; Кондра, Богдан і Мирослава; Д-р. Конюх, Петро і Дарія; Копійчук, Роман; о. Крисалка, Стефан і Пані; Левицька, Іванна; Лещишин, Петро і Марія; Мандибір, Микола і Ріта; Марків, Катерина; Солонинка, Мартин; Матковський, Зофія; Машталір, Іван; Мерещак, Володимир; Мерза, Стефан; Мізь, Оксана; Д-р. Мирошниченко, Аделя; Огаренко, Любомир і Марія; Ожґа, Мирон; Д-р. Палазій, Радіон; Перун, Текля; Піндичук, Евген; Плішка, Анна; Полюга, Володимир; Попаца, Василь і Гелен; Проців, Роман і Ярослава; Рінаш, Михайло і Альма; Рудик, Ірина; Д-р Сениця, Павло; Д-р. Сенкус, Мурай; Сілецький, Франко; Храпливі, Зеновій і Марія; Хухра, Дарія; Цьолка Лев і Джеонетт; Чайка, Василь; Черевайко, Микола і Анна; Човник, Йосиф і Стефанія; Шашло, Галина; Шелест, Іван; Шеремета, Орест і Люба; Шрамченко, Ростислав; Юшкевич Роман; Яворський, Іван і Ольга; Ясінський, Льонгин; Д-р Кобилецький, Роман і Анна (12.00)

По 10.00 дол. зложили: Басс, Розалія; Бачинська, Оксана Марія; Боба, Йосиф і Ольга; Бойчук, Микола і Марія (40,270.00); Вірстюк, Франко і Олена; о. Громік, Семен і Галина; Ґула, Петро; Давид, Яків, (1,010.00); Дитиняк, Володимир; Дран, Михайло і Марія; Клачани, Ґералд і Дороті; Клос, Володимир; Козак, Ярослав і Калина; Кравець, Юрій; Кунцьо, Микола; Кучкуда, Василь і Пелагія; Левицькі, Юлія і Френціс; Мазуркевич, Володимир; Д-р. Малащук, Роман (1,360.00) (Канада); Мацук, Василь; Д-р. Музичка, Ярослав і Лариса; Новак, Микола і Надія, (1,510.00); Оренчук, Володимир і Ярослава; Панчишин, Теодор і Анастазія (Канада); Перун, Текля; Парайко, Осип і Стефанія; Прибильський, Михайло; Романів, Богдан; Рудяк, Яків; Сахно, Роман; Семущак, Лев і Стефанія; Д-р. Снилик, Олег; Д-р. Сніґурович, МкКучин, Марія (410.00); Стефанишин, Марія; Танасійчук, Віра; Томас, Стефан; Фафендик, Стефан і Марія; Д-р Філіпчак, Борис (1,010.00); Черевко, Володимир і Гедвіґ; Чорнобіл, Роман і Анна 260.00); Шмаренко, Евген; Юрченко, Анна; Юрчинські, Ігор і Надія;

По 8.00 дол. зложили: Вовк, Олександер і Йоанна; Гира, Михайло; о. Іващук, Василь; Інж. Клюфас, Орест і Ксеня; Придаткевич, Лідія (508.00); Савчук, Дан; Сидорак, Олександер; Маланюк, Мирон 7.00 дол.; Кікта, Степан і Евгенія 6.00 дол.

По 5.00 дол. зложили: Бакович, Ярослав і Теодора; Баран, Михайло і Михайлина, (1,005.00); Бекіш, Мирослав; Бобиляк, О.С.; Д-р. Борковський, Роман і Марія, (355.00); Божик, Григорій і Тереса; Букачевський, Ярослав і Ярослава; Інж. Борачок, Осип і Ірена; Волинець, Ілля і Гелена; мґр. Гнатейко, Мирон і Ольга; Ґорбачевський, Роман і Олена; Проф. Гноєвий, Василь; Д-р. Граб, Роман; Д-р Грабарчук, Евген і Лідія, (255.00) о. Грабець, Володимир; Гриник, Михайло і Бессі; Д-р. Ґудзяк, Олександер і Ярослава, (255.00); Д-р. Дармограй, Петро і Галя; Дахнівська, Франка; Інж. Дидинський, Константин і Надія; Д-р. Дзядів, Роман і Ольга; Д-р. Дудра, Михайло і Дарія; мґр. Дупляк, Микола; о. Джеджора, Василь; Баланда, Евген і Софія; Д-р. Жарський, Едвард і Дарія; Д-р. Іваницький, Мирон; Ікалович, Анастазія, (355.00); Канюка, Олександер і Марія (805.00); Кедринський, Олекса; мґр. Кобрин, Атанас і Катерина; Ковалівський, Юрій і Дарія; Коеганюк, Петро; Коленяк, Катерина (3.370.00); Д-р. Колтун, Юрій; Костик, Володимир і Людмила; Костик, Сильвестер, (405.00); мґр. Костюк, Іван і Галина, (515.00); Д-р. Котик,, Евген і Володимира; Інж. Коцур, Ігор і Д-р. Любомира; Кравс, Володимир і Анастазія; Кузьмович, Денис; Кухта, Роман і Ева (1,005.00); Кучма, Параскевія (505.00) Д-р. Лисяк, Роман; Літовінський, Франко; Проф. Лобай Іван і Галина; Д-р. Лозинський, Іван; Полк. Лопатинський, Юрій і Лідія; Мазур, Андрій; Мегик, Петро; Д-р. Мичковський, Мирослав і Анна; о. Мірчук, Роман (355.00); Модрицький, Мирослав і Гелена, (255.00); Д-р. Мороз, Роман і Ольга (255.00); Д-р. Мотика, Володимир і Віра; о. Мудрий, Любомир; Небеш, Орест; Д-р Новосівський, Іван і Анна; Олійник, Федір, (15,205.00); Остапчук, Анатолій; Д-р. Падох, Ярослав і Ірена, (1,015.00); ред. Питляр, Орест і Софія; Д-р. Пінюта, Григорій; Покора, Стефан і Стефанія; Процінський, Володимир і Евгенія; ред. Барагура, Володимир і Марія; Д-р. Рипланський, Анатоль; Ровенчук, Іван, (1,055.00); Розгін, Юрій; Рубчак, Йосиф; Семенина, Володимир; Д-р Серант, Іван і Стефанія; Сидорак, Володимир і Зиновія; Д-р. Сидорак, Ярослав і Оксана; Д-р. Сілецький, Богдан і Люба; Д-р Смик, Роман і Лідія, (1,550.00); мґр. Сосяк, Василь; Д-р. Старух, Богдан, (505.00); Стебельська, Лідія; Д-р. Стецьків, Евген; Стецько, Роман; Д-р. Стрільбицький, Олександер (755.00); Інж. Тишовницький, Омелян Михайло і Олена; о. Ткачук, Іван і пані-Матка; Д-р. Трач, Роман і Надія; НН. Трентон; о. Тростянецький, Ярослав; Турецький Микола, (505.00); Д-р. Турчин, Андрій; Турчин Марія, (1,305.00); Улянець, І.; Д-р Фішер-Слиж, Марія; Д-р Харкевич, Мирослав і Олена; Д-р. Худьо, Богдан і Богданна; Проф. Чорнодольський, Володимир і Стефанія; Д-р. Шпетко, Микола і Ірена; Шумейко, Антін і Віра, (1,230.00); Ягольницький, Дмитро; Яріш, Андрій; Д-р. Ящун, Василь і Марія; МкКалл, Юлія, 3.00 дол.; Проць, Наталія, 2.00 дол.; Н.Н. Ню Йорк 1.60 дол.

(В списку жертводавців є включені пожертви за книжку Інж. Софії Гаєвської на ПСФ її Імени).

Щиро дякуємо всім жертводавцям. З уваги на всеукраїнську місію, яку сповняє УВУ, МЕТОЮ ФУНДАЦІЇ, з нагоди шестидесятиліття існування УВУ (1921-1981), рішено створити ОДНОМІЛЬЙОНОВИЙ ФОНД, який допоможе забезпечити дальший розвиток української науки у вільному світі, так конче потрібної, тим більше, що на Рідних Землях йде повна русифікація.

УПРАВА ФУНДАЦІЇ звертається до всіх українських патріотів, які досі ще не зложили пожертви й не стали членами ФУВУ, з гарячим проханням стати членом Фундації, або скласти пожертву в міру Ваших спроможностей. Якщо Ви зложили свою пожертву — тоді доповніть її одноразово чи ратами, щоб стати членом Фундації із всіма правами відповідальністю і привілеями. Коли вже Ви є членом Фундації — просимо ВАС піднести свій вклад на вищий рівень.

У ВАШОМУ особистому імені, в імені цілої родини; в імені дорогих Вам осіб, що відійшли у вічний спокій; в імені організації та установи — Ви маєте можливість створити при Фундації УВУ „Постійний Стипендійний Фонд" (ПСФ) з якого щорічно буде приділена стипендія на студії або дослідну працю в ділянці україністики. Фінанси ПСФ є поставлені окремо на найвищі відсотки у банках і тільки відсотки розподіляються на стипендії або дослідні праці чи публікації згідно з волею та побажанням фундатора чи жертводавців. ОСНОВНИЙ капітал зложений фундатором чи жертводавцями залишається постійно ненарушеним. ТОМУ ці ПСФ будуть існувати вічно. САМ МЕЦЕНАТ, родина, - річно інформовані про використання і розподіл відсотків даного ПСФ, одночасно фундатори, родина чи їх нащадки своїми порадами та дальшими пожертвами можуть постійно розбудовувати ці родинні ПСФ.

ПОВНИЙ ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД є тоді, коли меценат, родина чи установа зложить на цю ціль 10,000.00 дол. Проте, коли вже вплачено 5.000.00 дол. ПСФ — починає діяти доповнений фондами Фундації. Вплати на ПСФ — можна сплачувати ратами.

Коли із різних причин Ви не маєте можливости створити ПСФ просимо Вас з різних оказій творити одноразові стипендійні фонди. ОДНОРАЗОВИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД є тоді, коли жертводавець на цю ціль зложить 500.00 дол.

ВСІ стипендійні фонди постійні і одноразові і їх фундатори є оголошувані в українській пресі на всіх континентах. СТИПЕНДІЙНІ ФОНДИ це найкраща можливість увіковічнити Ваше ім'я, ім'я Вашого роду, традиції так широко відомі колись на Батьківщині, при тому зробите капіталовклад, який у Вашому імені буде сторицею повернений українським громадам — українському народові.

Головними критеріями приділення стипендій є обдарованість і успіх в студійній і національно-громадській праці, без огляду на вибрану спеціяльність.

В академічному році 1981/82, Фундація УВУ виплатила 24-ри стипендії, зокрема для молодих студентів з Польщі і Юґославії, які студіювали на УВУ. Тим студентам, як і рівнож молодим учителям (та кандидатам) шкіл українознавства - учасникам педагогічних курсів УВУ, стипендія покривала оплату за навчання і кошти перебування в українському інтернаті. Всім іншим стипендистам учасникам літнього семестру покрито оплату за навчання і в рідкісних випадках частинно кошти перебування в інтернаті. Всі кошти подорожі покривали самі студенти. Фундація УВУ частинно покрила кошти подорожі трьом українським професорам з Америки, які прочитали доповіді французькою мовою на першій того роду науковій конференції, присвяченій поетесі Лесі Українці, що відбулася в Парижі на славному Сорбонському університеті - заходом УВУ і університету Сорбони. Фундація УВУ зорганізувала для провідного активу українського студенства і молодечих організацій - успішну другу з черги наукову поїздку „СТЕЖКАМИ БАТЬКІВ ПО ЕВРОПІ".

Раніше 20 тис. дол. виплачено на розбудову бібліотеки і педагогічних курсів, як і рівнож 40 тис. дол. вльоковано в будинок УВУ для того, щоб зменшити рати сплат із одної сторони, а з другої за домовою з університетом певну кількість заощаджених з процентів передати у формі стипендій нашим студентам.

Правда, з жалем мусимо ствердити, що Фундація з огляду на свої скромні фінансові спроможності не могла ще в минулому академічному році охопити всіх зголошених і потребуючих фінансової допомоги студентів. Проте, ми віримо, що в майбутньому при ВАШІЙ БАТЬКІВСЬКІЙ ДОПОМОЗІ нам вдасться і це зробити.

В минулих роках як і цього ж року при вашій фінансовій допомозі через розбудову бібліотеки, навчального апарату і стипендій Фундація вже зробила добрий початок, хоч і малий, проте конкретний вклад для підготови молодих наукових кадрів, молодої зміни, - на те, щоб заступати опорожнілі місця в українському шкільництві, в молодечих організаціях, в українських установах. Це є одно із основних завдань нашої діяспори — тим більше, коли ми є свідками постійного відлету „журавлиним шнурком" у засвіти активних і довголітніх патріотів-працівників в українських наукових, громадських, церковних і культурних установах та своєрідного занепаду активности нашої діяспори.

Нехай у нашій діяспорі не буде ані одної особи, родини, парохії, організації чи установи, ім'я якої не було б записане між тими, що поклали свою цеголку у велику будову Фундації УВУ для вільної української науки.

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на постійний чи одноразовий стипендійний Фонд — можна відтягнути від податку.

Чеки просимо виписувати на: UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Проф. Петро Ґой
голова Фундації УВУ

Д-р. Ярослав Моцюк
скарбник Фундації УВУ

СИЛЬНИЙ ЗЕМЛЕТРУС ВІДБУВСЯ ЩОНАЙМЕНШЕ в 14-ох округах центральної частини стейту Каліфорнія. Офіційний речник заявив, що ні жертв, ні великої шкоди землетрус не завдав. Цей сейсмічний поштовх доходив до 5-6 ступнів на скалі Ріхтера і був досить сильним, щоб заподіяти багато шкоди в густонаселеній місцевості. Місцевість, де відбувся землетрус, на щастя, була рідкозаселена.

Гарвардське літо 1982

(Враження й спостереження викладача-гостя)

Хоч вже кілька разів щастило мені відвідувати в минулому Український Науковий Інститут Гарвардського університету - оце вперше довелося мені викладати цього року на восьмитижневих Літніх Курсах Українознавства у Гарвардському університті, що їх уже низку років влаштовує УНІ ГУ за піддержкою Фонду Катедр Українознавства. З віддалі двох місяців вже можна підсумувати деякі враження та спостереження, якими хотілось би поділитись з читачами „Свободи".

Особливість Гарвардських ЛКУ, — що позитивно відрізняє їх від інших знайомих мені літніх курсів українознавства, — це те, що, зберігаючи свою самобутність, вони інтеґровані у програму Літньої Школи Гарварду по лінії дисциплін окремих курсів, повністю кредитовані університетом (і ці кредити приймаються всіми іншими університетами), відкриті як для українців, так і неукраїнців та підлягать тим же академічним вимогам, що й інші курси Школи, включно з загально університетською системою іспитів та під кінець школи — оцінки кожного викладача і його (її) курсу студентами. Слід відзначити, що адміністративна „машина" Літньої Школи Гарвардського університету, яку очолював д-р Маршал Піль, функціонувала зразково.

Сім українських предметів цьогорічного ЛКУ включало три курси (на різних рівнях) української мови — Р. Коропецький, Ю. Мігайчук, Н. Пилип'юк); два курси історії України (проф. І. П. Химка); курс української літератури XX ст. (проф. Г. Грабович), та мій курс про релігію й політику в Україні від 1917 року. Директором цьогорічного ЛКУ була Ольга Андрієвська, докторантка гарвардського відділу історії, яка одночасно координувала як академічні зайняття, так і позаклясну програму доповідей, фільмів, дискусій, лекцій українських народних танків та інших імпрез, що їх підготовив Фонд Катедр Українознавства. Викладачі й студенти ЛКУ користувались бібліографічною та довідковою допомогою україністичної біліотекарки Оксани Процик, яка вложила багато праці у підготовку бібліотечних ресурсів та намічених лектур для окремих курсів.

Склад студентів ЛКУ (цього року їх було аж 82) був незвичайно різноманітний за віком, знанням чи незнанням української мови, рівнем академічної підготовки, стейтом та навіть країною поселення; були й неукраїнці (на моєму курсі із 16 учасників 5 були неукраїнського походження — три з Гарварду, один із Єйл, один з Денисон університету). Така гетерогенність курсантів ставила великі вимоги викладачам — щодо підходу до предмету, контексту порушуваних проблем, необхідности порівняльних прийомів, рівня узагальнень, англомовної документації та попередньої підготовки для студентів джерельної та наукової літератури на англійській мові. Особливо гостро стояли ці проблеми перед моїм курсом (стосунки між церквами й державною владою в Україні від революції 1917 р.), який ніколи раніше не викладався в Гарвардському чи іншому університеті на цьому континенті, і до якого обмаль наукової літератури навіть українською мовою; частинною розв'язкою у моєму випадку була підготовка англомовних скриптів, зглядно колекції публікованих і непублікованих розвідок на цю тему.

Різноманітність слухачів та специфіка мого курсу заставила мене застосувати у викладах кілька засад; виходити із заложень, що історичне тло національно-культурний контекст, політичні аспекти проблем церковно-державних відносин в Україні XX ст. слухачам незнайомі; що їх треба з'ясувати в їх основних рисах в порівняльному пляні, вказуючи на певні соціологічні й інші закономірності; що всякі оцінки процесів, подій, сторін і діячів мусять одночасно з'ясовувати підстави і критерії таких оцінок, як теж вказувати на існування чи можливість інших позицій в тому відношенні. З двомісячної перспективи здається мені, що такий підхід не лише необхідний для студентів-неукраїнців, але більш ефективний і для українських студентів, більшість з яких не має основних знань про релігійно-політичну проблематику в пореволюційній Україні, та які інтелектуально відгукуються на критично-порівняльний підхід до української проблематики.

Специфічно, у з'ясовуванні церковної політики большевиків в Україні ніяк не можна пояснювати її виключно атеїстичною ідеологією компартії. Не менш важливий детермінат совєтської релігійної політики - національна політики Москви, зокрема боротьба проти українського патріотизму й націоналізму; важливі також такі фактори, як совєтська політика супроти селянства, як режимні міркування внутрішньої безпеки та зовнішньої пропаґанди й політики. В той же час неможливо зрозуміти совєтське трактування УАПЦ без порівняння із політикою Кремля відносно російської православної церкви та інших релігійних груп, а у випадку УКЦ — також політики Москви щодо католицької церкви взагалі, а в Литві зокрема.

Назагал цьогорічні студенти ЛКУ залишили в мене вельми позитивні враження: присвятити літо додатковим університетським студіям навіть у Гарварді вимагає сильної мотивції та певної самодисципліни. Участь студентів у позаклясних імпрезах, а зокрема їхня кінцева дискусія про українську громадськість у ЗСА та про ролю студентів в ній виявили значне зацікавлення курсантів ЛКУ українською проблематикою і здоровий та конструктивний патріотизм, відсутність якихнебудь комплексів меншевартости, але водночас і гостро критичне наставлення до внутрішньо-українського політиканства, получене з почуття відчуження від партійних контроверсій старшого покоління. Серед доволі добірної групи студентів, що висловлювались у цій заключній дискусії програми ЛКУ не було розходжень щодо позитивної оцінки гарвардської програми українознавства: лише критичним, науковим підходом до української історії, культури, церковної політики й інших аспектів українознавства можна формувати в університетської молоді тривкий інтерес до поглиблення знання про Україну й українців та сприяти кристалізації в молодих людей дійсно відповідальної, конструктивної настанови до проблем і актуальних завдань української громадськости.

Треба надіятись, що не зважаючи на чималі кошти. зв'язані з ЛКУ, гарвардський українознавчий центр продовжуватиме цю вийнятково важливу справу з її далекосяглими позитивними наслідками для формування нової генерації української інтелегенції. Сподіюся, що українська громада в ЗСА та Канаді ще більш жертвенно відгукнеться на заклики Фонду Катедр Українознавства, якому і всім жертводавцям на ФКУ належиться признання за цю чергову інвестицію в майбутнє українства.

Проф. Богдан Боцюрків

Дещо про Літературний Фонд ім. І. Франка

Цей Літературний Фонд, що 27 літ тому постав у Чикаґо, промотором якого є проф. Адам Антонович, поставив собі амбітне завдання — за поміччю літературних нагород стимулювати розвиток і підвищення мистецької якости нашої літератури в діяспорі, бож література поспіль із усіми ділянками мистецтва творить культуру, яка зумовлює життя народу та підносить його авторитет.

За час своєї діяльности Літературний Фонд ім. Івана Франка влаштував п'ять літературних конкурсів, у яких взяло участь 155 авторів із 185-ма творами.

Нагороди за свої твори одержали: Г. Журба, В.Вовк (Селянська), О. Мак, О. Звичайна, М. Млаковий, О. Керч, Т. Курпіта, В. Несторович, С. Парфанович, С. Наумович, М. Понеділок, У. Любович, М. Гармаш, В. Куліш, В. Софронів-Левицький, В. Лесич, Б. Олександрів, М. Тарнавська, В. Янів, О. Ізарський, Р. Завадович, Н. Мудрик-Мриц, І. Лаврівська, В. Мороз.

Крім цього, Правління Фонду призначило символічну нагороду поза конкурсом св. п. Василеві Симоненкові, а з живих на рідних землях — Ігореві Калинцеві та Михайлові Осадчому.

Від початку свого існування Український Літературний Фонд ім. І. Франка виплатив нашим нагородженим письменникам суму понад 20,000 дол., а враховуючи призначену суму нагород Шостого Літературного Конкурсу та 2,000 дол., що їх виплачено декількома потребуючим письменникам, ця сума тепер виноситиме 40,000 дол.

З 1974 року УЛФонд став членом Ради для справ Культури при Секретріяті СКВУ, і як Центральна установа світового засягу має право поширювати свою діяльність на всі поселення українців у діяспорі. Першою філією, чи пак відділом, стало Правління Канадського УЛФонду в Торонто, яке приготовило й перевело роздачу нагород останнього, пятого Літературного конкурсу в Торонто, зібравши в дуже короткому часі суму 6,000 долярів.

4-го грудня ц.р. у Філядельфії в залі Українського Освітньо-Культурного Центру відбудеться врочисте вручення нагород шостого Літературного конкурсу ім. Івана Франка.

Патронат над цією пошанигідною імпрезою обняла Гієрархія українських Церков, а в Почесному й Діловому комітетах є УКУ, УВУ, наукові товариства, як централі, так і місцеві відділи, не згадуючи літературно-мистецьких асоціяцій та об'єднань.

У конкурсах УЛФонду беруть участь українські письменники з усіх країн вільного світу.

У шостому конкурсі УЛ Фонду нагороди збільшено – за прозові твори: перша нагорода 1,750 дол.; друга — 1,250 дол.; третя — 750 дол. За поезію — перша 1,750 дол.; друга 1,250 дол. За твори для дітей і молоді — перша 1,000 дол.; друга 750 дол.; третя 500 дол. За найкращий музичний твір — 1,500 дол. Також призначено одну нагороду за найкраще написаний твір чужою мовою з українською тематикою, незалежно від того, хто його напише — письменник - українець чи чужинець. Призначено одну (першу) нагороду за історичний твір у сумі 1,500 дол. Найвища нагорода поза конкурсом у сумі 2,500 дол. — за твір українського письменника з-поза залізної заслони.

Якщо б УЛФонд мав кількакратно більше фондів (а це головним чином залежить від нас усіх), то було б добре, щоб поміж конкурсами ще були нагороди за кращі твори в машинописах, щоб письменник мав принаймні на завдаток у друкарні. Також не зле було б нагороджувати письменників за їхню цілу творчу діяльність.

Дуже дивно, чому не призначено нагород за драматичні твори.

В цій хвилині мені ввижається Василь Стефаник. Коли „Заграва" ставила його „Землю", видатний, широкознаний письменник, під гураганні оплески викликаний на сцену, звернувшись до Володимира Блавацького сказав: „Ви мене виводите в люди". Ці слова слід зрозуміти, що коли книжку - скажім - читає сотня книголюбів, то спектакль оглядають десятки тисяч осіб.

З цього видно, що театр має велику силу впливу, що на молодь впливає найбільше своїм історично-патріотичним репертуаром.

Я.К.

Загроза...

(Закінчення зі стор. 2)

громади в ЗСА йде по лінії бажань та інтересів Москви. Українські католицькі Владики в ЗСА проголосили заклик до згоди. Комітет за Правопорядок в УККА, який охоплює опозицію супроти теперішнього проводу УККА, привітав почин Владик і відкликав запроєктовану конвенцію, на якій мали б заснувати Координаційний центр, себто, практично, нову репрезентаційну централю. Екзекутиви УНСоюзу і УБСоюзу приєдналися до рішення Комітету за Правопорядок і привітали почин Владик. Союз Українців Католиків „Провидіння" виступив із складу теперішнього УККА, приєднавшись до звернення Владик у справі єдности в громаді.

Практично маємо перед собою півроку для „говорення і зговорення". Вороги українства докладатимуть всіх зусиль, щоб до такого зговорення, до привернення єдности в громаді на базі компромісового порозуміння не допустити. Інтерес народу і здоровий ґлузд диктують, щоб піти по лінії „Звернення" Владик і таки, всупереч всім деструктивним зусиллям, довести до конструктивної розв'язки проблеми єдиної оновленої централі централь, яка об'єднувала б суверенні членські організації, де ніяка „більшість" не могла б майоризувати „меншість" піднесенням рук , — і для того треба змінити існуючий статут УККА.

Це все речі, що їх можна легко перевести при мінімумі доброї волі і здорового глузду, „на злість" не „янголам — дияволам", але на злість ворожій агентурі, яка не хоче єдности в українських вільних поселеннях і не хоче Світових Конгресів Вільних Українців ані їхнього Секретаріяту. Може стаття Леоніда Філя причиниться до перемоги ідеї єдности та до прогри сил, що нас роз'єднують. Проте — ще раз: краще, щоб не було 4-го СКВУ, як має бути 4-ий СКВУ із скандалом. Бо при сучасних відносинах — скандал ґарантований.

Така геніяльна...

(Закінчення зі стор. 2)

він уже побудований, але всім видно, як у тій будові по всіх швах тріщить і репається, фундамент сідає, стеля валиться, парадно помальований тинк обсипається. Одне слово — ку́пи не держиться...

Тож подумайте, яка щаслива нагода застосувати ідею Мальцева-Чаковського в державному маштабі і дати роботящим людям можлвість самим стати не тільки будівниками власної хати, але й ініціяторами розумної побудови цілого суспільства.

Почніть таку реформу для початку хоча б у сільському господарстві. Дозвольте, наприклад, хліборобові самому розпоряджатися землею. І нехай хату на ній він сам собі будує без вказівок. І лад у своїй хаті хай сам наводить. Повірте, буде в тій хаті і на тій землі повно добра, а по всій країні достаток.

І торжество здорового розуму.

Світова виставка українських мистців

Хоч традиція „світових" виставок українських мистців на еміґрації тягнеться з 1954 року (перша відбулася в Торонто під час з'їзду мистців усіх муз) проте, ця теперішня у Ґалерії Канадсько-Української Мистецької Фундації в Торонто, чи не найбільша. Участь у ній беруть мистці з дев'яти країн трьох континентів: Канади, ЗСА, Венесуелі, Франції, Німеччини, Англії, Швайцарії, Австралії та новоприбулі мистці з України. Для її зреалізовання дуже багато труду вклали перш усього основположники Ґалерії панство Слава і Михайло Шафранюки, маестро Святослав Гординський, д-р Ярос лав Кальба, співробітники в канцелярії Фундації Христина Бідяк, Іван Падик, а цілии низка людей допомагала порадами й виконуванням різних дрібніших і більших обов'язків і завдань.

У вівторок, 14-го вересня, відбулася в приміщенні Ґалерії інформативна пресова конференція з вином та сиром, на яку явилися журналісти й представники англомовної та української преси, радіо й телевізії. Керував конференцією д-р Кальба.

На величаве відкриття виставки в четвер, 16-го вересня, прибуло дуже багато урядових осіб, представників різних організацій українського, англомовного та іншомовного світу. „Зорею" і точкою опору очей був Брус МекКафрі, міністер громадянства і культури. Д-р Кальба був майстром церемоній і переводив програму, даючи цінні інформації та пояснення. Член провінційного парляменту Юрій Шимко передав привіт від міністерства та прем'єра Віліяма Дейвіса і представив міністра МекКафрі.

Світлила Віра Ке

Мистці під час роздачі пропам'ятних медалів.

Міністер був зачудований багатством виставки і якістю та красою каталогу, в якому поміщені біографії та зразки творів мистців, що брали участь у світовій виставці. Міністра також дуже бавило, навіть зачудовувало, що українці вживають стільки титулів...

Наступного дня відбулася зустріч громадянства з мистцями. Її очолював та перевадив маестро Мирон Левицький. Д-р Стебельський створив для зустрічі відповідний настрій, прочитавши доповідь на мистецькі теми.

Відтак до головного столу підійшли Слава Шафранюк, мистець Гординський і вручали почерзі присутнім мистцям пропам'ятні медалі. Всі співчували, що нема Михайла Шафранюка, який кілька днів тому захворів. За нього виконала всі функції його дружина Слава, доплітаючи до них і свої обов'язки.

Публіки прийшло рекордове число. Атмосфера була піднята до вершин святковістю хвилин. Кожний мав почуття, що бере участь у події, яка є чимсь індивідуальним для кожного позему думання. Картини — це судна метафоричного сенсу і як параболі, турбують, непокоять, відкривають якусь правду, даючи глядачам багато цікавого матеріяли думати, розважати, поділятися іншими своїми спостереженнями. Тут, на цій виставці, кожна картина абсорбувала увагу, почуття, спонукувала до нав'язування розмов.

Світова виставка картин усвідомила глядачів-учасників, яке багатство культури ми маємо в малярстві, як багато стилів уживають наші мистці, що деякі з них стали своєрідними інституціями, національними скарбами, стали речниками нашого фолкльору і нашої „ук раїнської кости".

Мрія кожного мистця — стати безсмертним та універсальним. Цю мрію можна було відчути в картинах, розміщених у трьох залях. В них теж відчувалося шукання за чимсь новим, новаторським, відчувалося пуль сування, подібности і контрасти між поколіннями, мости і прірви між ґенераціями.

Очевидним для всіх залишився факт, що наша культурна інституція, якою є Ґалерія Канадсько Українскої Мистецької Фундації закріпила тріюмфально своє громадянство в Торонто, і що ця блискуча подія скріпить та поширить ряди тих, що люблять мистецтво, мистців і атмосферу та хвилювання, що виринають у присутності їхніх творів. Сотні людей з різних міст і країн відвідали Світовv вис тавку українських мистців, що закінчилася 16-го жовтня.

Віра Ке

День Союзанки Округи Ню Йорк

Наші читачі знають, що стало традицією, що Окружна Управа СУА в співпраці з відділами Округи Ню Йорку щороку влаштовує на Союзівці День Союзанки . Культурно-освітня референтка Оксапа Ленець подбала про цьогорічну програму, а імпрезова референтка Михайлина Баран зорганізувала автобус, багату і цікаву льотерію та інші несподіванки. Їй при льотерії допомагали Анна Натина, Наталія Валько, Анна Баран і Пелагія Юркевич. Касою займалися Дана Чехович і Катруся Папуга. З Ню Йорку та околиці з'їхались союзанки на Службу Божу, якою почалася неділя, 8-го серпня ц.р. Після Богослужби зійшлися всі на полуденок, який приготував 89-ий Відділ СУА в Кергонксоні. Отець Лукашевич провів молитву та поблагословив трапезу.

Оксана Ленець відкрила офіційно День Союзанки , а голова Окружної Управи Лідія Маґун привітала всіх присутніх. Вона також відкрила програму у залі Весел ки, де вже дев'ять років управитель Союзівки Володимир Квас відступав безкоштовно залю для СУА, за що вона йому щиро подякувала. Вона висловила надію, що і теперішній управитель Юрій Прокопець продовжуватиме цю традицію. Голова передала ведення програми Оксані Ленець, яка привітала гостей та коротко запізнала слухачів з виконавцями програми. Цього року на програму зложилися три галузі мистецтва: поезія, музика, пісня та образотворчість. Впер ше у програмі Дня Союзан ки виступала сучасна поетка Міра Гармаш та її муж, мистець маляр Роман Василишин, і знана співачка Ляриса Моґун Гурин, сопрано, якій акомпаньювала Ма рта Мачай. Письменниця-поетка М. Гармаш має за собою широку літературну діяльність, хоч професійно працює у зовсім іншій галузі. Вона докторантка медичнофо факультету Мюнхенського університету і працювала у Філядельфії як біолог. Вже в початках 1960-их років вона писала вірші для дітей та займалася перекладами з чужих літератур. У 1966 році вийшла друком її віршована казка „Журавлі". Збріка поезій „Віднайдені роки" була нагороджена літературної премією у 1968 році. Згодом вийшли її збірки „Райдуга у пітьмі", поема „Марія Люїза". Міра Гармаш студіювала гру на фортепіяні, і музика мала вплив на збірку віршів „Срібна свиріль", що мають назви музичних форм: рапсодія, токата, вальс, скер цо тощо. Найновіша її збірка в жанрі сатири „Розкритий вахляр" вийшла під псевдом Івга Жак (в скороченi „Їжак). Роман Василишин, чоловік поетки, мистець, маляр, закінчив Темпел університет з дипломом в графиці, малярстві і скульптурі . Молода співачка Ляриса Маґун-Гурин закінчила фармацію в університеті св. Івана в Ню Йорку. Музичну освіту почала в середній музичній школі на Бродвею. В Українському Музичному Інституті вивчала гру на фортепіяні і спів, який продовжує вивчати в визначних учителів при Метрополітальній опері. Виступала вона з Філгармонічною оркестрою Бронксу, Н.Й., виконувала головні ролі в операх „Елексір любови", „Масковий баль" і „Мадам Батерфлай". Виступала також на українських академіях, концертах і фестивалях. Акомпаньювала їй М. Мачай, яка студіює медицину. У програму ввійшли такі точки: М. Гармаш — чотири вірші зі збірки „Віднайдені роки" та „Райдуга у пітьмі"; Л. Маґун-Гурин відспівала „Княгиня Степова" музика І. Соневицького, народну пісня „Гандзя", „Пісня буде поміж нас" музика В. Івасюка; М. Гармаш прочитила свої вірші з двох збірок „Марія Люїза" і „Срібна свиріль", Л. Маґун-Гурин виконала дві пісні В. Івасюка „Мальви" і „Запроси мене у сни свої" та народну пісню „Глибока криниця". На домагання публіки вона проспівалаяк наддаток, арію Марильки з опери „Тарас Бульба". Міра Гармаш прочитала „Абревіятури і асоціяції", сатиричні вірші, ілюстровані Романом Василишином. Слухачі жваво оплескували виступи виконавців. Оксана Ленець викликала їх всіх на сцену та щиро подякувала їм за гарний виступ. На прикінці вильосовано гарно вишиту літню торбинку.

Союзанки мали можливість оглянути на залі образотворчу виставку молодих талантів.

Присутні на концерті союзанки і гості повернулися домів із задоволенням від несподіванок і виграшів.

Люба Артимишин